

העולם הזה

המהלך

הנועז

שהביא

להסכמה

על

הפסקת

האש

אריק שרון בגדה המערבית

הפריצה למצריים

ק/יא יר.

מ' שנכנס בימים אלה למשרדי המעי רכת שלגו, עשוי לחשוב בקלות כי טעה בכתובת וכי הזדמן לאחד הסניפים של דואר ישראל. עיקר עבודתן של הבר חורות שנותרו במערכת הריקה מתרכזות במיון דואר ובמסירת דרישות שלום לי מישפחות החיילים באמצעות כל קווי הי טלפון של המערכת.

רובה של המערכת מגויס. אלה שלא גויסו נמצאים אף הם בקווי החזית כדי לעקוב מקרוב אחרי מהלכי המלחמה. בכל הזדמנות כזו, כשאחד מאיתנו מגיע לקווים בצפון או בדרום, כדי לסקר את המלחמה, הוא הופך מיד לדוור מתנדב. חיילים הנושאים בכיסי מדיהם מכתבים שטרם הספיקו לשלוח אותם למשפחותיהם, מעבירים אותם דרכו בתיקה שהמיכתב יגיע מהר יותר לעורף. אחרים ממהרים לרשום כמה מילים על גלויה או לכתוב מיספר טלפון על פתק, מבקשים להתקשר עם משפחותיהם, נערוניהם או קרובי

פרסום דיר. יעקבסון

take your TIME

TIME - תוצרת דובק, הסיגריה המובחרת הצועדת בראש, הרחק לפני כל סיגריה אחרת

 מקור דרום/חינוך

בדרך חזרה - אנא,

התקשר ומסור בשמי
דרישת שלום חיה
ד' אילן פרוכט

מס' טלפון 063-77586
כתובת

תודה
שמי 'צחק פרוכט
תאריך 18/10

ד"ש לעורך

על גבי ספ' סים מוכנים מראש, שהוכנו בידי קצין החינוך של פיקוד הדרום, רשמו החיילים את הכתובת אליה יבקשו להעביר דרישות שלום חיה מחזית סיני. מאות דרישות שלום כאלה הועברו דרך מערכת "העולם הזה".

ביהם, למסור להם סימן חיים ולהרגיע אויבם שאצלם הכל בסדר.

בדרך זו מצטברים במשרדי המערכת אלפי גלויות ומכתבים ומאות מיספרי טלפון מכל רחבי הארץ. את המכתבים שיגיעו לאזור תל-אביב העברנו למטה המיוחד שהוקם לצורך זה בעיריית תל-אביב, שם מעבירים שליחים מיוחדים את הדואר במהירות לבתי הנמענים. הדואר למקומות אחרים מועבר לדואר המיון, הי-מעניק לו סיפול מועדף. את דרישות השלום למישפחות החיילים מעבירות עובדות המערכת וחברי המערכת המעטים באותן שעות שהם מגיעים למישרדים בין סיור לסיור.

במצב בו נותקו לפתע רבבות ממשפחותיהם, מבלי שתהיה להם אפשרות להתקשר או לשלוח דואר כדי להרגיע את יקיריהם שבבית, שהדאגה מכרסמת בי-ליבם, ראינו במיבצע זה חובה קדושה, הענקנו לו עדיפות אפילו על פני עבודת הוצאת העתון, שבתנאים הנוכחיים הפכה כימעט למשימה בלתי אפשרית.

כתוצאה ממיבצע זה שנשלחו על עצמנו באהבה, אירעו קוריוזים לא מעטים. כך, למשל, הזדמן אורי אבנרי ביום השבת הי-אחרון לסביבות תל-שמש שבכביש קר-נייטרה דמשק. שעה שצפה בהפגזה שחסי-מה את המשך התנועה בכביש, ניגש אליו חייל צעיר וגבה-קומה. "שמי אילן", אמר. "אני רוצה להודות לך".

"על מה?" תמה אבנרי שלא ראה את הצעיר מימיו.

הסתבר כי יומיים קודם לכן, בשעה ש-שהינו בקירבת תעלת-סואץ, אספנו בין אלפי דרישות-השלום גם דרישת שלום של קיבוצניק צעיר מדגניה א'. למחרת היום נפל בחלקו של אבנרי לטלפן למשפחתו בקיבוץ ולמסור לה כי פגש את בנם וכי הוא בריא ושלם ומרגיש טוב. החייל בי-רמת-הגולן היה אחיו של החייל מסיני. הוא הצליח לטלפן לביתו בקיבוץ, התעניין

לשלומו של אחיו. מסרו לו כי כמה דקות קודם לכן קיבלו ממנו ד"ש באמצעות אבי נרי. כמה שעות אחר כך מצא אילן מ"דגניה הזדמנות להודות לאבנרי על כך. ארץ קטנה.

לא היה זה הקוריוז היחיד. כך, למשל, שכחו לא מעט מהחיילים שהעבירו באמצעותינו דרישות שלום למשפחותיהם. לר"שום על גבי הפתקים שמסרו לנו את שמותיהם הפרטיים. לא אחת אירע, שכשהיינו מוסרים ד"ש לאם מבנה בסיני או בגולן, היינו מקבלים את התשובה: "מאיזה מ"הם? יש לי חמישה בנים המשרתים בי צבא!"

משעשעת ביותר היתה תגובתו של נער שביקשנוהו בטלפון למסור לאמו ד"ש מאחיו. אמרנו לו שראינו את אחיו חי, בריא ושלם ובמצב רוח טוב. השיב הי נער בטלפון: "זה לא יכול להיות. לאחי אין אף פעם מצב רוח טוב." נראה ש"האווירה הכללית השוררת בין המגויסים השפיעה גם על החייל.

העברנו לתעודתה כל דרישת שלום ש"נמסרה דרכנו. ונעשה כך גם בעתיד. אולם היו בין דרישות השלום כאלה שלא ניתן היה להעבירן. בהתרגשות הכתיבה טעו כנראה כמה מהחיילים במיספרי הטלפון שמסרו לנו, או שהמיספרים נשמטו מזכ"רונם. אנו מקווים שניפגש עמם שוב, ואז נוכל לקבל כתובות מדויקות יותר להעברת פריסות השלום.

ב ביקורינו החמופים בחזיתות, העיברנו ד"שים לא רק מהחזית לעורף. עשינו זאת גם בכיוון הפוך. תמיד נשאנו עימנו חבילות של גיליונות העולם הזה, חדשים ומיושנים כאחת. חילקנו אותם בין חיילי היחידות הלוחמות ה"קצרים" בחומר קריאה. מכיון שצה"ל אינו מחלק למגורייסים את העולם הזה, עשינו זאת במיבצע פרטיזני. סייעו לנו בכך גם כמה אמנים, שירדו לבדר את החיילים בקווים, נטלו עמם חבילותי של גיליונות העולם הזה בכל הזדמנות כזו. נשמח לספק גם בעתיד חבילותי שידמות לכל מי שיפנה אלינו.

בחזית סיני: חיילים מעיינים בגיליון המלחמה של "העולם הזה"

שוך של החזית (ראה מדור אנשים). לפתע החלו פגזי תותחים להתנפץ מסביבנו. עצרנו את המכונית וקפצנו מיד לשולי הדרך. כשאנו מתחפרים עמוק עמוק בי"דיונות החול ומחפשים מחסה מפני רסיסי הפגזים שנחתו במרחק מטרים ספורים מאיתנו.

תוך כדי הפגזה הבחנתי לפתע שאגור אינו עימנו. הרמתי את ראשי וראיתי מחזה מעורר תמיהון. בתוך ההפגזה הכבדה עמד יעקב אגור זקוף על הכביש. צילם את השיירות הארוכות הממשיכות לנוע בין

מאז פרצה המלחמה והם נקראו לשירות מילואים.

אם הצלחנו, למרות כל הקשיים והמיכ"שולים, להוציא לאור גם גיליון זה, הנמצא בידך, תרמה לכך לא במעט עזרתם של כמה מידידינו הוותיקים. במיוחד אני מוצא חובה לציין את סיועו של הצלם הוותיק יעקב אגור.

אגור היה בשעתו צלם המערכת. אחרי שפרש מאיתנו הפך לצלם התיאטרון, מהיטובים בארץ. בד בבד עם צילומי התיאטרון המשיך אגור גם לצלם צילומי עתור

אני מקווה שכמה מאותם גיליונות הגיעו גם לחברי המערכת המשרתים בחזיתות השונות, ושלא היצלחנו ליצור עמם קשר

בתוך ההפגזה

על הציר המרכזי בסיני, בדרך אל ראש הגשר של צה"ל בתעלה, ניצב הצלם הוותיק יעקב אגור, בין נגמ"ש של צה"ל לבין מכונית פרטית, ומצלם בשעת הפגזת התותחים המצרית.

בטרם קרב

בדרך לגדה המערבית של התעלה רושם חייל מזוקן את מספר הטלפון של משפחתו. "שלומי טוב! הכל בסדר! אל תדאגו!" הוא כתב כמו שאר הלוחמים שדאגו לנעשה בעורף יותר מאשר לנעשה בחזית.

הפגזים המתפוצצים מסביב. "זאת לא חוכמה גדולה לחטוף רסיס בצורה טיפשית כזו." ניסינו להסביר לי אגור בעדינות את דעתנו על התנהגותו בשעת ההפגזה. כשזו כבר הסתיימה. "מה יכולתי לעשות?" התגונן אגור, "אם הייתי נשכב בחול הייתי הורס את המלצמות. הסיכוי להיפגע היה קטן ביד"ח. הסכנה שהמצלמות תתקלקלנה היתה ודאית. בחרתי לסכן את עצמי ולא את המצלמות."

וכך מגיעות אליך, כמה מהטובות שבי תמונות המלחמה.

המלחמה

מכתב הביתה

על דופן מכונית, ליד קופסת ליפמן משומר, רושם חייל במהירות כמה מילים על גבי גלויה, כדי למסרה לידי אנשי "העולם הזה" שיעבירו אותה צפונה, להרגיע את המשפחה הדואגת שבעורף.

לא היתה הצעה

למילחמת־מנע

כבר עתה ברור כי הצהרותיהם של ראשי־הממשלה גולדה מאיר ושרי־הביטחון משה דיין, כאילו שקלה ממשלת־ישראל לצאת למלחמת־מנע שעה שנודע לה על כוונת מיצריים וסוריה, הן ניסיון להוליך שולל את הציבור.

הצעה מעין זו לא עמדה על הפרק ולא הובאה לדיון בפני הממשלה באף אחד מהשלבים שקדמו למלחמה.

המדובר הוא בסך הכל בהצעה

שעה שהיה

ברור כבר שהמלחמה היא בלתי־נימנעת.

הצעה זו נדחתה לא רק בגלל החשש שישראל תופיע כמי שפתחה במלחמה, אלא בגלל הספקות ביעילותה למנוע את המלחמה ולהכריעה בשלבים המוקדמים.

אין לצפות

לשיחרור המילואים

למרות כניסתה לתוקף של הפסקת־האש אין לחזות בעתיד הקרוב שיחרור כחלק נרחב של אנשי־המילואים.

קווי הפסקת־האש החדשים והאפשרות של חידוש האש בכל רגע, מחייבים מצב כוונות גבוה ביותר, וגיוס ממושך של אנשי־המילואים.

הפסקת־האש של שנת 1967, אינו מסוגל ואינו בנוי לפקח על הפסקת־האש הנוכחית, המציבה מאות שאיכות בלתי־פתורות שאיש לא חשב עליהן מראש. אחת השאלות הבולטות בתורות היא — מה יהיה על אנשי החיילים המוצרים ה־ממשיכים להחזיק בכיסים גדולים בתוך ה־שטח המיצרי כגדה המערבית שזי תעלת־סואץ, שכוונת צה"ל כבשהו.

התוכלויות לערבים

בימי המלחמה

מיספר תקריות משפילות אירעו במקומות שונים בארץ בימי המלחמה, כאשר פירחחים ותמומי־מוח תקפו ערבים שהגיעו לאיזורים יהודיים, היכו אותם ואף פצעו כמה מהם.

בין קורבנות מעשי־האלימות היו לא רק פועלים ערביים מהשטחים המוחזקים, אלא גם ערבים ישראלים.

בכל המקרים פעלה המישטרה בתקיפות נגד ה־פורעים, וכל אלה שנתפסו יועמדו לדין על ביצוע מעשי תקיפה, חבלה ובריאות.

חשיבותם של

מוצבי החרמון

כיבוש מוצבי החרמון מידי חיילי הקומנדו של הצבא הסורי, שבוצע ערב הפסקת־האש, נועד לא רק

להוציא מידי הסורים את ההישג הסטריאלי האחרון שהשיגו במלחמה.

הסורים פתחו את המלחמה בפשיטה על מוצב החרמון הישראלי, שנפל כבר ביום הראשון למלחמה והוחזק בידיהם במשך 16 יום.

לדברי כתבים זרים בכירות, היתה ממוקמת במוצב החרמון הישראלי תחנת מכ"ם אדירה בעלת ציוד משוכלל.

כיבוש מוצבי החרמון הסוריים מאפשר עתה גם שליטה חזותית על שטחים נרחבים, כשגם דמשק כולה פרושה על כף היד.

חובעים פיקוח

על אלבומי המלחמה

נוכת הנטיה שפשטה בקרב מיספר עתונאים וסורי חרים להוציא לאור אלבומי־מלחמה, במתכונת האל־בומים שהופיעו בעקבות מלחמת־שת־הימים, תור־עלה תביעה ציבורית להטיל פיקוח על אלבומים אלה. בין השאר מתבססת תביעה זו על העובדה שפרטים ותיאורים שונים שפורסמו בי אלבומי־המלחמה, מתוך תריות מוחלטות ומי תוך תחושה שלא תהיינה בעתיד הקרוב מילחמות עם מדינות ערב, עזרו וסייעו לאר ייב, וכן נטעו תחושת־כיסחון מוגזמת כי קרב הציבור הישראלי.

מתחילות מלחמות

היהודים

עם כניסת הפסקת־האש לתוקפה, הוסר הטאבו שהיה קיים במשך כל ימי המלחמה לגבי הביקורת כלפי ממשלת־ישראל וצה"ל בנושאים הקשורים ל־מלחמה. כבר בימים הקרובים עשוי להתחולל ויכוח לאומי הסתרי־קדים סביב מיספר נושאים השנויים במחלוקת, תוך הטחת האשמות חריפות ביותר כלפי האחרים על

נראה כי הביקורת הציבורית תתמקד סביב הנושאים הבאים:

● ההערכה המוטעית של ממשלת־ישראל ראל לגבי כוונות מצריים וסוריה, למרות המודיע המודיעיני שהיה בידיה.

● אי־נקיטת צעדים שהתחייבו ממידע זה כדי לקדם את פני ההתקפה המתוכננת בשתי החזיתות, כגון גיוס כמות מילואים ונקיטת אמצעים בקווים.

● מחדלים חמורים ביותר בשלבים הראשונים של המלחמה, שהעידו כי הצהרות שונות בעבר לא היו אלא אחיזת־עיניים וניסיון לרמות את העם.

● דרך ניתוח המלחמה.

● השיקולים המיפלגתיים שהיו לגבי נקיטת מהלכים שונים בעת המלחמה.

● הניסיונות שנעשו להעלים מידע חיוני מהעם, מתוך חשש שמידע זה עלול לפגוע בהנהגה הפוליטית של המדינה.

● הסכמת ממשלת ישראל להפסקת האש.

אין ספק כי נושאים אלה יעמדו גם כי מרכז מערכת הבחירות לכנסת השמינית.

נסיון לשטיפת־מוח

לאמצעי התיקשורת

עוד בטרם הסתיימה המלחמה ועוד לפני שהפסקת האש נראתה באופק, החל מסע של שטיפת־מוח לאנשי שים המעצבים את דעת הציבור בכל אמצעי התיקשורת. במטרה להסיר את האחריות למה שאירע מה־נוגעים בדבר, ולמנוע ביקורת ציבורית פומבית.

אישו צמרת נפגשו עוד כשבוע שעבר באופן אישי עם העומדים בראש אמצעי־התיקשורת, ניסו לתקן את העובדות, להסיביר את עצמם ולשכנע כי ביקורת פומבית על מחדלים וטעויות עזולה לסכן את הביטחון בעתיד.

שי לחיילים:

רבים מקוראי "העולם הזה" המי־גויסים עתה, אינם מקבלים את גידי־יונות "העולם הזה" ביחידותיהם.

אנו פונים לכל הקוראים האלה לשי דוח לנו מייד את שמותיהם ומספרי הדואר הצבאי שלהם. נשלח להם את הגיליונות כשי.

אנו מבקשים גם את בני המישפחות הקונים את "העולם הזה" בערף — לשלוח את הגיליונות למגורייסם.

מי שהורמן לו בימי הקרבות לשווח עם חיילים באזור התעלה ובסוריה. היה עד ללידת תודעה לאומית חדשה. כל שיחה כזאת עם צעירים הצטמצמה בשלושה ארבע מישפטים. הם מבטאים ב"פשטות כל מה שנעשה בליבו של צעיר שעבר זה עתה את טבילת-האש שלו. הי עומד בעוד כמה דקות לחצות את הגשר לתוך מצרים, או החולף בכביש דמשק בין פטריות הפגזים.

נודמן לי השבוע לשמוע פסוקים כאלה מפי חיילי חובה ומילואים, כימטיגורים וגברים קשישים יותר, ותיקי 14 ימ"קרב וטירונים שראו באותם רגעים עצמם את הפגזים הראשונים.

אני מנסה לכתוב לעצמי את דברי החיילים האלה, גרעין העם הי לוחם. הם יקבעו את דעת הציבור מחר.

ט אנקיסט מגורל זקן, שעצר לכמה דקות לפני קטע מופגז בכביש, בדרך

השלימו עדיין עם מעשה היסטורי זה. אנחי נו בטוחים בצדיקתנו. הם בטוחים בציד קתם.

אנחנו רוצים לשנות את עמדתם היסודית לגבי מופעל-התחיה שלנו. איננו רוצים בפסטיבלניר חסרת-משמעות. אם, נכ" תיב" להם שלום, מבלי שישתנה יחסם המהותי אלינו, לא יהיה "שלום" זה אלא שביתת-נשק עד למלחמה הבאה.

שלום כפוי מבחון, ששני הצדדים מקבי לים אותו מאונס, אף הוא אינו שלום אמיתי, ועלול להיות רק שביתת-נשק זמנית.

האם יש לנו סיכוי כלשהו לשינות את עמדת הערבים?

י שנים רגעים בחייו של עם, כמו בחייו של אדם, כאשר הוא מסוגל לקלוט תמונה חדשה של המציאות. רגעים של הלם, כשכל הדלתות הנפשיות פתוחות. מאורעות דרמטיים מערערים ברג

"לחמתם בכבוד. בניכם לחמו באומץ לב, ורבים מהם נפלו באומץ לב. קיוותם לנצח אותנו. תקפתם אותנו ל"פתע, ביום הקדוש ביותר לנו. השגתם הישגים ראשונים. אולם גם בתנאים קשים אלה, בלמנו את התקפתכם והכרענו את הכף. בנינו אינם סופרמנים. הם לחמו כך, מפני שהם הגנו על קיום מדינתנו. כך זה יהיה תמיד.

בשדה-הקרב העקובימרם, בין קברות הרועים והרועים, אנו מציעים לכם שלום של אמת, שהם סביר, שהם איתם וגם אנחנו יכולים להיות בו בכבוד, בלי חר"דה מתמדת מפני הכאות."

ס יכויי פנייה כזאת תלויים, כמובן, בטיב ההצעה הממשית שנציע. מה אנחנו יכולים להציע? מה אנחנו צריכים להציע? הבה נקבע תחילה מה לא נוכל להציע. לא נוכל להציע דבר הנזשא עיי

ונאמר לעצמנו: נחל מהדיבורים הסתמיים על "גבולות ביטחון" בלתי-מוגדרים, של עירבוב דרישות-ביטחון מוצדקות עם תאוות-סיפוח ואידיאולוגיות היסטוריות. העולם הערבי זכאי לדעת למה בדיוק אנחנו מתכוונים, מה טיב הביטחון שאנחנו רוצים בו, ומהו הגבול העומד לנגד עינינו.

אני מציע להגיד לערבים, ביום הנציח חו: **אין פנינו לכיבושים. אנחנו מוציאים להסתפק בגבולותינו. בתנאי אחד: שנוכל להיות ב"גבולות אלה בביטחון מוחלט.**

א יך אפשר ליצור ביטחון כזה? המלחמה הזאת מוכיחה ש"קווי-ביטחון אינם מכתיבים ביטחון, אינם מונעים מלחמה, ואינם מוודאים תחילה לשלום. אבל היא גם מוכיחה שבהעדר

בהידום ההתנתחים

שלום, עוזרים לנו קווים כאלה לסיפוג מבית-פתע ראשונה, לפני שי"היא מצליחה להגיע למרכזי יש"ראה.

אם ניישם שני לקחים אלה יחד, נגיע למסקנה זו: אסור לנו לסגת מן השטחים שכבשנו ב-1967. מבלי להשיג שלום משמעותי. מותר לנו להחזיר את השטחים שכבשנו ב-1967. אחרי שנוצרה מציאות של שלום בפועל.

מותר לנו לבצע נסיגות חלקיות, ככל שתיווצר מציאות של שלום בפועל, תוך סינדר-ביטחון משמעותיים ויעילים. בקיצור, הבה נגיד לערבים: **נהיה מוכנים להיות בגבולותינו, כאשר יקומו בנינו יחסי-שלום כאזה שיבטיחו לנו באופן מוחלט שאכן לא תיתכן עוד מלחמה. הגשמת שני העקרונות — חזרה לגבולותינו וכינון השלום בפועל — תהיה צמודה.**

נקבע לוח-זמנים, שיחבר יחד את שלבי השלום ואת שלבי החזרת-השטחים. לא תהיה שום נסיגה ללא יצירת מציאות של ביטחון ושלום בשטח, אך לא יהיה שום עיכוב ליצירת מציאות זו בגלל הרצון להתחזק בשטחים למטרות אחרות.

א נציג הצעה זו עכשיו, בצורה דרמטית, היא עשויה לפרוץ דרך חדשה אל לב הערבים. אם לא — נדע לפחות שמילאנו את חובתנו כלפי עצמנו, כלפי הסובים והיך רים שלא ישובו ממלחמה זו, וכלפי הא"מהות המתפללות לשלום. **אם תיפול על אוזן קשבת — נכטיח שמידחמה זו תהיה האחרונה, ושהשלום יקום משהיה-הקרב. דרושה יוזמה ישראלית. דרושה יוזמה ישראלית עכשיו, מייד!**

יש חשיבות עצומה ליוזמת שלום ישראלית. בהעדרה, נהיה נגזרים אחרי אחרים, אחרי האמריקאים והסובייטים.

במיקרה זה, כל הסדר שיושג יזקף על חשבון המעצמות, ויראה כאילו נכפה עלינו. לא נפיק ממנו שום הישג פסיכולוגי.

הערבים יקבלו הסדר זה כניצחון פוליטי שלהם ושל הסובייטים, והדבר לא ישנה את יחסם המוחותי לישראל.

במצב זה, עלול ההסדר שיושג להיות רק הפוגה — מפני ששורשי הסיכסוך לא נעקרו. הישגי הניצחון של 1967 יבזבזו לריק — ללא שלום אמיתי. **ממשלה ישראלית שתהיה אשי מה במחדל כזה — תקבל על עצמה את האחריות לטרגדיה חדשה.**

מו סיכון של התקפת-פתע חדשה, חזקה ומוחצת יותר, ביום-כיפור שחור יותר.

לא נוכל להציע דבר שאינו מבטיח את ביטחוננו. לפחות בתקופה שבדרך-לשלום, עד לכינון מציאות מוצקה של שלום בפועל. לא נוכל להציע החזרת שטחים בלא שלום. ולא נסיגה מלאה גדולה לפני ש"הובטחה מציאות השלום הלכה למעשה. **לא נציע שלום שיהיה מבוסס על אמונות נאיביות, על אשדיות, על פיסות-נייר, על הבטחות ריקות.**

זהו התשובה לחיילים השואלים: "איך אפשר להאמין להם?" או: "איך נהיה בטוחים בפני התקפות-פתע חדשות?" לא נאמין לאיש. נהיה בטוחים בכל שלב ו"שלב.

ה בה נגיד לערבים, ונגיד גם לעצמנו: עבר הזמן של מישק-המילים, של נוסחות מעורפלות, של מליצות דור משמעות. הם בטעו בדם. הגיע הזמן לדברים מפורשים וחד-משמיעים.

נאמר לערבים: לא די בדיבורים על "הכוניות החוקיות של העם הפלסטיני". זוהי נוסחה דרמטית, היכולה להתכוון להקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, או להקמת פלסטין במקום ישראל. הוא הדין לגבי "שלום צודק", ו"החזרת האד"מות". עליכם להחליט בבירור אם אתם מוכנים להשלים עם קיום ישראל ולהכיר בה, ולקשור עימה יחסים שיכוננו מציאות של שלום ויבטיחו אותה מפני חידוש חלי-חימה.

עם כאלה את המוסכמות המושרשות, והם יכולים לפנות את השטח לרעיונות חד-שיים.

כאלה הם הרגעים הגדולים של המילי-המה, רגעים בין חיים ומוות, בין חרדה ותיקוה. **הרגע שבו מסתיים הקרב, הוא הרגע לשינוי תודעת העמים.** כזה היה, לדעת, הרגע שבו נחלנו את הניצחון הפנסטי במלחמת ששת-הימים. שברנו את צבאות ערב. כבשנו שטחים עצומים. יצרנו מציאות חדשה. היינו בשיא כוחנו. הערבים האמינו שאין לנצחנו. האמנתי אז (ואני מאמין בכך היום) ש"אילו נהגנו אז בתבונה, היה לנו סיכוי גדול להשיג שלום. לא מפני שהערבים הציעו לנו אז שלום. הם לא הציעו. אלא מפני שאנחנו יכולנו אז, במיחוה דרמי תית היסטורית של מנצח נדיב-לב, לשינות את יחס הערבים למדינתנו. הצעתי זאת אז ללוי אשכול, ולא הצ"לחתי לשכנעו, ביום הניצחון לא נקטה ישראל כל יוזמה.

הרגע הגדול בא וחקף. לא היינו מוכנים לו.

עכשיו יש שוב רגע כזה. **אנחנו הרפנו התקפת-מחץ ב"שתי חזיתות. זאת היתה הצלחה יקרה שנקנתה בהרבה דם, ברם המוכים ביותר והיקרים ביותר, מה נעשה עכשיו?**

א ני מציע שנעשה עכשיו את אשר לא עשינו בפעם שעברה. אני מציע שממשלת ישראל תפנה עכשיו אל עמי ערב ומנהיגיהם, בפנייה ישירה, מלב אל לב, ותגיד להם:

אל הגדה המערבית של התעלה, שאל אור"ת, האם אתה באמת חושב שהפעם נשיג שלום?"

קצין-מילואים, בגיפ בעל שמשו נקר בת-כדורים, עצר לפני קטע מופגז ב"כביש דמשק, מול תל-שמס, ושאל: "האם אתה עדיין חושב שאפשר להחזיר להם את השטחים?"

נער שנראה כבן 17, אך שמתוך עיניו כבר ניבט הנסיון של קרב ראשון, עמד ליד מירפאת-שדה מלאת פצועים

ושאל: "אחרי מה שהם עשו לנו הפעם, איך אפשר להאמין להם?" וכמה מאות מטרים הלאה, לאורך אותו ציר, שאל נהג משאית עמוסת פגזים, ש"נכנס לאיזור הקרב: "האם זה יימשך כמה כל חיינו — עוד מלחמה ועוד מיל-חמה?"

אותן שאלות, כימעט באותן מילים, חזרו שוב ושוב. אפשר לתמצת אותן בכמה פסוקים, המבטאים את מצב-הרוח של חזית בעיצומה של מלחמה: **כמויחה עמוקה לשלום שיהיה שלום-אמת, שימנע כביטחון מיי-חמה נוספת.**

חרדה לביטחון המדינה מפני התקפות-פתע מוחצות בעתיד, נוי סח יום-כיפור.

איהרצנו להחזיר שטחים אם יש בדבר סיכון כלשהו לביטחון המדינה, יחד עם חוסר-תאווה ב"לט מאוד לכיבושים.

ל כאורה, אלה הם רגשות סותרים. אבל הם קיימים, הם אמיתיים, וכל גישה חדשה לבעיות השלום צריכה להשיב בכנות על השאלות הספונטאניות הנשאלות עלידי צעירים אלה.

נהה השאלה העיקרית, שנשאלתי שוב ושוב: "האם אתה באמת חושב שהפעם נשיג שלום?" או אותה שאלה בצורה פרובוקטיבית יותר, אך ללא קנטרנות: "האם אתה עדיין מאמין שאפשר לע"שות אתם שלום?"

אשיב על כך בדבריו של חייל אחר שלקחתי בטרמפ דווקא במרכז הארץ. אחרי שעבר את הקרבות המרים ביותר בצפון: "אני חושב שאין בעייה שאין לה פיתרון. מצאנו פיתרון לכל הבעיות הצבאיות. אז למה שלא נמצא פיתרון לבעיית של הש"גת השלום?"

דברים פשוטים, שטמונה בהם אמת גדולה.

השלום לא יבוא מעצמו. הצלחה צבאית כשלעצמה אינה מביאה שלום. אבל היא יכולה לאפשר את השלום.

הסיכסוך בינינו ובין הערבים הוא עמוק ומר. גם הם וגם אנחנו טוענים לאוהת כיברת-ארכ טקנה, שאנו קוראים לה ארץ-ישראל, והם קוראים לה פלסטין. באנו והפכנו אותה שוב למולדתנו. הם לא

המילחמה פרצה כהפתעה גמורה. הפי סקתהאש באה באותה פיתאומיות. בצפון ובדרום התרוממו חיילים סמוכי עיניים, מגודלי-זקן ופרועי-שיער, אחרי 17 ימי לחימה אכזרית. הם לא קראו הידר. אבל בליבם שררה השימחה. המילחמה עברה, והם נשארו בחיים.

מאות אלפי אבות ואמהות הפליטו אני חה של הקלה. המילחמה נגמרה. חבן יח זור הביתה.

המילחמה האכזרית ביותר בתולדות הי מדינה, מאז מלחמת-העצמאות, הגיעה לי סיומה. עובדה זו כשלעצמה הייתה כה עצומה, כה מרעישת, עד שדחקה לפינה את כל השאלות. אפילו את השאלה: מי בעצם, ניצח במלחמה זו?

הקטל הנורא נפסק. ורק המישפחות הי שכולות לא היו שותפות לשימחה. בניחן לא יחזרו.

המילחמה

מילחמה ללא הכרעה

החלטת הנשיא ניקסון ותמוזכיר ברונייב לכפות על הצדדים הפסקת-אש מיידית באה כהפתעה. אך אילו היה לישראלים בשבוע האחרון פנאי לקרוא עיתונים זרים, היו מופתעים פחות.

כי כשם שהיו סימנים למכביר שהעידו שהמילחמה עומדת לפרוץ, כן היו סימנים ברורים לכוונת האמריקאים להפסקה. נגד ניצחון ישראלי. ביום החמישי, פורסם בניו יורק טיימס מאמרו של גיימס רסטון, אחד העיתונאים החשובים ביותר בארצות-הברית. הכל הבינו שמאמר זה בא ממקור עליון בצמרת הממשלה האמריקאית. הוא נשא את הכותרת: "הפשרה החבויה".

המילים הפותחות היו: "למרות רכבת האוויר האמריקאית הבהולה של מטוסים ותחמושת לישראל, טעות היא להניח ש-ממשלת ניקסון שואפת להבטיח ניצחון ישראלי מזוהר נוסף במלחמת המיזרח-התיכון."

והשיגנוטון אינה מנסה להחזיר על כנו את המצב הצבאי שקדם להתקפה העירי. ביה, ושקטן לקיפאון הדיפלומטי. היא מניסה להשיג הפסקת-אש של פשרה, שתפתח את הדרך להסדר בדרך של משאומתן. היא מודדת את האספקה לישראל לאור שיקול זה."

ובסיכום: "ניכסון וקסינג'ר אינם אומרים זאת בפומבי, אבל בשיחות פרטיות הם לוחצים — לא למען ניצחון ישראלי, אלא למען פשרה ישראלית."

מבצב ללא-נשוא. זה היה התרשים ש-על פיו פעל הנרי קסינג'ר, בשיחות-פער לה עם הסובייטים. שעה ששמה דיין צהל בפומבי כי אין כל סימן שממשלת ארצות-הברית מעוניינת בהפסקת-אש.

אין זה מיקרה שהפסקת-האש מנעה ניר צחון ישראלי מכריע בסיני. להיפך: עיר תוי הפסקת-האש נועד בדיוק למנוע ניצחון כזה.

האמריקאים השתכנעו שישראל גרמה לקיפאון, קברה את יוזמת רוג'רס ואת שליחות יארינג. מפני שהרגישה את עצמה כליכולה מבחינה צבאית, ומפני שהעריבם היו חסרי-אונים. האמריקאים רצו ב-פירוש למנוע חוזרת מצב זה על כנו. ואכן — הם השיגו מטרה זו. בגלל הפי סקתהאש, נשארה המילחמה ללא הכרעה צבאית.

במצב כזה, אייאפשר לשחרר את הצבא את ולשלו את מרבית החיילים הביתה. הפסקת-האש הזאת אינה יציבה ואינה יכיר לה להימשך זמן רב, כמו זו שהייתה קודם לכן לאורך התעלה. המצב עדין מדי, וחור תם הזמניות טבועה בו.

גם בזאת רצו האמריקאים. הם רצו ש-המצב עצמו ילחץ על שני הצדדים — וב-עיקר על ישראל — לנקוט עמדה פשרינית לגבי הסיכסוך עצמו.

לחץ עיירי נשק. ההמשך נתון. החלטת מועצת-הביטחון אינה חד-מש-מית. כמו החלטת 242, היא נותנת משוה לכל צד. לערבים מובטחת ביצוע החלטת מועצת-הביטחון 242, אשר כל העולם (מיל) בד ישראל עצמה) מפרש אותה כדרישה לנסיגה ישראלית מכל השטחים המוחז-קים, חוץ תיקוני-גבול, "בלתי-מהותיים". לישראל מובטח משאומתן ישיר עם הי

קסינג'ר ואכן בזור הנרי בא, התנאים נעלמו

ערבים. "בחסות מתאימה". אולם שני הי סעיפים האלה אינם מפורטים, דבר המאפי שר שוב ויכוח אינסופי. אך נראה שהפעם יהיה מישוה שידאג לכן שהדברים יתקדמו לקראת הסדר. הי לחץ האמריקאי הוא עתה חזק וברור. והוא מסתמך על מכשיר שאין יעיל ממנו: הצור רך החיוני של ישראל בציד אמריקאי חדיש, נוכח האספקה הסובייטית לערבים. בקווים הנוכחיים, החשופים והמסוכנים, יש לאספקת הנשק האמריקאי חשיבות ש-אין למעלה ממנה.

סינג'ר חרש. את טיבו של הסינג'ר האמריקאי החדש הרגישה ישראל כבר ביום הראשון אחרי החלטת מועצת-הבי-טחון.

בבוקר של יום ב' פירסמה ממשלת ישראל הודעה, שהיתנתה את הסכמתה ל-הפסקת-האש בכמה תנאים:

● הפסקת המצור במיצר באב-על-מג-דב, המוצא הדרומי של ים-סוף,

● בהודמנות זו נודע לציבור הישראלי לראשונה שהתימנים והמצרים אכן הטילו מצור כזה — דבר שהועלם ממנו עד כה.

● הסכמת כל הצדדים הלוחמים להפ-סקת-האש, ובכלל זה הסכמת מדינות-ערב ששלחו גייסות לחזית, כגון עיראק, מארו-קו, אלג'יריה, ועוד.

● הפסקת פעולות המחבלים הפלסטי-נים — שזכו בהודמנות זו לראשונה ב-הכרה ישראלית כצד לוחם בסיכסוך.

● החלפה מיידית של השבויים, דבר שגולדה מאיר התחייבה לו מפורשות ב-נאומה בכנסת.

תנאים אלה יכלו לעכב את כינון הפסי-קתהאש במשך הימים — הימים הגור-ליים שבהם יכלו כוחות צה"ל מעבר ל-העלה להשלים את מיבצע ניתוק הצבא המצרי בגדה המזרחית, ממקורות האס-פקה שלו במערב.

על רקע זה מובנת טיטו הבהולה של הנרי קסינג'ר, ישר ממוסקבה לירושלים. השיחות היו סודיות, אך התוצאות היו ברורות: עד לשעות אחר-הצהריים נעלמו כל התנאים שהציגה ישראל, אך הסכמת ממשלת ישראל להפסקת-האש נשארה ב-עינה.

לשרטט מפות. לאור דוגמה זו, ברור איך יתפתחו הדברים הלאה. טכסיס-החש-הייה, שנמשכו בהצלחה במשך שש שנים ורבע, עבר זמנם.

אמנם, כבר ביום כינון הפסקת-האש די-בר משה דיין על המילחמה הבאה, והבי טיח עמדת-מוצא טאקטית נותה למילחמה זו. אך בשבועות הקרובים יעשו המעצמות מאמץ נימרץ ביותר להשגת הסדר-קבע ישראלי-ערבי.

במשך שש שנים סירבה ממשלת-ישראל "לשרטט מפות". עתה לא יהיה מנוס מכך. מילחמת 1973 נסתיימה ללא הכרעה — והדיון יהיה על תוצאות מילחמת 1967.

מי ניצח במלחמה?

מי ניצח במלחמת יום-הכיפור? הדבר תלוי במטרות ששני הצדדים הציבו לעצמם.

שכירת העצמות. מבחינה צבאית, נחל צה"ל הישג עצום, כאשר בלם והדף התקפת-מחץ שירדה עליו לפתע, בגלל המחול המהיר של הממשלה בהערכת כוונות המצרים והסורים. מחול זה, ש-האחראי העיקרי לו הוא משה דיין, כשר-הביטחון, עוד ישמש נושא לוויכוחים רבים. אולם המטרה של צה"ל לא הייתה, כמו בן, הדיפת ההתקפה בלבד. המטרה הייתה "להשמיד את כוחות האויב", בלשון תי-רמטכ"ל, דויד אלעזר: "לשבור להם את העצמות". בלשון משה דיין: "ללמד איר תם לקח שלא ישכחו אותו".

מטרה זו לא הושגה. כל ישראל יודע שרק גורם זומן מנע הכרעה בדרום. אולם העובדה היא שבבוא הפסקת-האש, ביום ה-17 של המלחמה,

עדיין החזיק הצבא המיצרי בחלק ני-כר של הגדה המזרחית של התעלה, ותת-נגדותו לא נשברה. זה היה הישג שסאדאת היה מוכן להקריב כל קורבן כדי להשיגו.

בחזית הצפונית אמנם נהדפו הסורים כליל, ואיבדו שטח-אדמה נוסף. אולם גם בחזית זו לא נשברה התנגדות הצבא הי-סורי, והוא לא הושמד, או נהרס. שיקום ציודו הוא עניין של זמן בלבד.

אין ספק שהמצרים והסורים יטענו, עתה, שידם הייתה על העליונה, שהם התכוונו להתקפות-נגד, וכו'. העובדה היא שעם כניסת הפסקת-האש לתוקפה, לא הושגה הכרעה צבאית בשתי החזיתות.

מחוסום הפחד. מהבחינה המדינית, לא השיגה ישראל דבר. ההישג כולו היה בצד הערבי.

המצרים נכנסו להרפתקה המילחמתית כדי להכריח את המעצמות הגדולות ללחץ על ישראל למען הסדר. שיחזיר לערבים את האדמות המוחזקות בידי ישראל מאז 1967.

הם השיגו את המטרה הזאת — לפחות לפי שעה. המנגנון הבינלאומי למען הש-גת הסדר על פי החלטת 242 החל לזוז. יחד עם זאת השיגו הערבים מטרה נוס-פת, זו שהוגדרה עליידי חסנין הייכל כש-בירת "מחסום הפחד". הם הצילו את כבור דם, והוכיחו שהם יכולים להילחם, ואף להשיג לפחות הצלחות זמניות וחלקיות.

הסיכום: שום צד לא ניצח במלחמה זו. אולם מאזן ההישגים המדיניים הוא לטובת הערבים.

הסרגיה היא שכל אשר נקבע עתה, בסיים המלחמה, יכול היה להיקבע לפני המלחמה, ובילעדיה. אילו נקטו ממשלות ישראל ומדינות-ערב עמדות סבירות, יכלו להגיע ללא מלחמה לאותם הדברים שעלי-הם הוחלט עכשיו: ביצוע החלטת מועצת-הביטחון 242, ומשאומתן בחסות בינלאומית להשגת שלום-קבע. גם בישראל וגם ב-ארצות-ערב היו די קולות שתבעו זאת. כמו תמיד, פרעו החיילים כדמם וב-חיהם את חשבון המחללים של המדינאים.

דיין וברייב בגדה המערבית של התעלה העצמות לא נשברו

הדרך לתעלה

בשבוע השני למלחמה החל המיפנה בחזית תעלת סואץ. כוח שיריון פרץ דרך קו המיצרים, הצליח להקים ראש גשר בגדה המערבית של התעלה. בעקבותיו החלה התנועה הגדולה של

צה"ל בצירי הפריצה למצרים. בין הבהקי הפגזים, רעמי התותחים, הלהבות ותימרות העשן, נעות שיירות אינסופיות של כוחות שיריון חי"ר ואספקה בדרך מערבה, כשהן יוצרות תמונות סוריאליסטיות בלב המידבר. העשן באופק עולה ממכונת בוערת.

הפריצה הגדולה

הפלישה למצרים החלה! היד-קולו של המפקד במכשיר-הקשר. אי אפשר היה שלא לחוש את נימת הצהלה שבקולו הצרוד. למרות שהמצב בשטח היה רחוק מאוד מלהיות מרגיז. ב"א אותו רגע ניצב בסך הכל טנק ישראלי אחד על הגדה המערבית של תעלת-סואץ. ארבעה טנקים נוספים היו בדרכם לצלוח את התעלה. "הפלישה הנוראית" דמתה ברגע זה לכל היותר למעין דיגריג ב"עורפו של ההיפופוטם המצרי שרבץ על הגדה המזרחית-הישראלית לשעבר של תעלת-סואץ.

קשה היה להאמין, ורבים אומנם לא האמינו, כי צלי-חה זו עשויה לחולל את המיפנה הגדול בחזית המצרית. מלחמת יום-הכיפורים הכניסה לסלנג הישראלי את המונח "מש-מעתי". ובהתאם לסלנג זה חיתה הצליחה של ראשוני הטנקים הישראליים בשחר של יום שלישי ה-16 בחודש בהחלט "בלתי משמעותי".

אולם לגבי אותו מפקד שבישר בקול

חרור ביטחון ואמונה על תחילתה של ה-פלישה. היתה מקופלת בהצלחת הצליחה הראשונית משמעות כולית. היא בישרה ניצחון במערכה על התפיסות הצבאיות המקובלות. עתה, כאשר נסתיימה מערכה זו בניצחון. שהושג ב"איחור רב. הגיעה השעה להילחם נגד האויב המצרי.

באותן שעות בהן הכין כוח-המשימה, שהוכן למטרה זו, את הצליחה היו בעיות לוגיסטיות מסובכות ב"יותר של העברת אמצעי צליחה בדרכים הארוכות של מידבר סיני ודרך מערכיו הצפופים של כוח הפלישה המצרי שהת-בסס בגדה המזרחית.

העקשנות הבלתי

כתבו: אורי אבנרי ואלי תבור
ציורו: יעקב אגור ורמי חזפרין

אנושית כמעט של הטנק האנושי הוכיחה את עצמה בפעם נוספת. היה ברור לו שכל מה שהוא צריך זה להעביר בסך הכל טנק אחד לגדה המצרית ולפתוח שם באש. השאר כבר יבוא לבד.

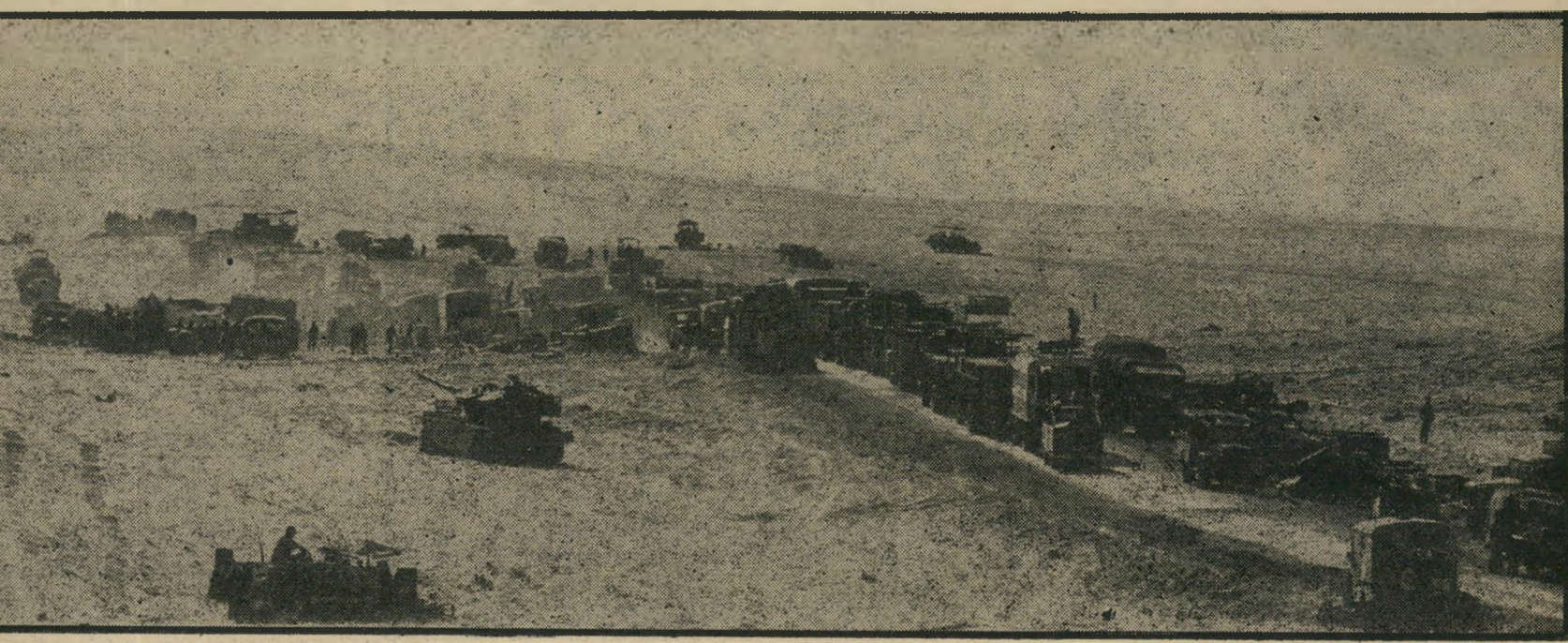
וזה בדיוק מה שאירע. מראשיתה היי-תה התוכנית מגור גדת לכל תיי-אוריה צבאית קיי-מת. אם מישחו היה מציע תוכי-

נית כזאת בבייחספר לפיקוד ומטה הוא היה "מועף" מיד מהקורס. היא לא היתה מבוססת על יחסי-כוחות, לא על הסתברות של תורות הלחימה המקובלות ולא על חו-קים טאקטיים או איסטרטגיים. ביסור-דה היו מונחים דמיון, העזה, שיח-רור ממוסכמות ומחשבה לוגית פשוטה אך בריאה. מאחוריה ניצבה האמונה הבל-תי מעורערת בתושייתו ובאומץ ליבו של הלוחם הישראלי כפרט. מול כל התייחסות של הנשק המודרני.

תוכנית הצליחה והבקעת המערך המיצרי במיבצע חצוף ונועז היתה קיימת כבר בשלבים המוקדמים של המלחמה. הולידה אותה הערכת מצב פשוטה ביותר.

ביום השלישי של המלחמה היה המערך הצבאי המיצרי פרוש לאורך כל 160 ק"מ לומטרים של הגדה המזרחית של תעלת-סואץ. זה היה כוח אדיר גם במושגים גלובאליים. 1200 טנקים הנתמכים בדי-ביזיות חי"ר מאומנות ומצויידות במסות אדירות של נשק אנטי-טנקי חדיש ומפי-תיע בשיטות הפעלה, היו ערוכים בבסיס מוצק מול הכוח הישראלי שבלם אותם. מוכנים לנצל את הצלחתם הראשונית ו"לנוע צפונה. מאחוריהם היה פרוש ה-מערך הצפוף ביותר בעולם של טילים נגד מטוסים, שהבטיח למיצרים שמיים נקיים והיקשה על מימוש העליונות האווירית של צה"ל.

בכמות ובאיכות הנשק היה למצרים יתרון ברור ומוחלט. הם רצו להביאו לידי ביטוי בהתנגשות חזיתית. לפי שיטות

של חברות טלוויזיות עם מיכליות של תנובה. מכונות הובלה של חברות רהיטים עם משאיות-ענק ממיפעלי יס-המלח — יצרו את השירה הסגנונית, המבולגנת והאזרחית ביותר שראתה איזו שהיא מלחמה — ואם זאת יעילה ומגיעה ליעדיה כפי שנקבע מראש.

שיירות האספקה

הנעות בטורים ארוכים בעקבות הכוחות הלחימה, הורכבו שוב, כמו במלחמות הקודמות, בעיקר מרכב מילואים, הנושא עליו שלטי פירסומת. טיוליות ומשאיות קיור, טנדרים

כוחות שמעבר לתעלה באמצע תנופתם יכול היה מיבצע זה להכריע את גורל המלחמה כולה.

בשבעת הימים של הפריצה למצריים גרשם פרק נכבד ועקוב מדם במלחמת יום-הכיפורים. זה יהיה הפרק שעוד שנים רבות ימשיכו לעסוק בו, בהשלכותיו ובלקחיו.

בשלב הנוכחי כל מה שניתן לסכם מ' לקחיו הוא כי זה הקרב שהמחיש את המיפנה הבולט ביותר בתורת המלחמה. אם עד כה היו חילות הקרקע כוחו העיקרי של צבא לוחם כשלחיל-האוויר יש תפקיד מסייע בלבד, הפכו במיבצע זה כוחות ה' שיריון, הרגלים לכוח המסייע בעוד לחיל-האוויר נועד תפקיד ההכרעה.

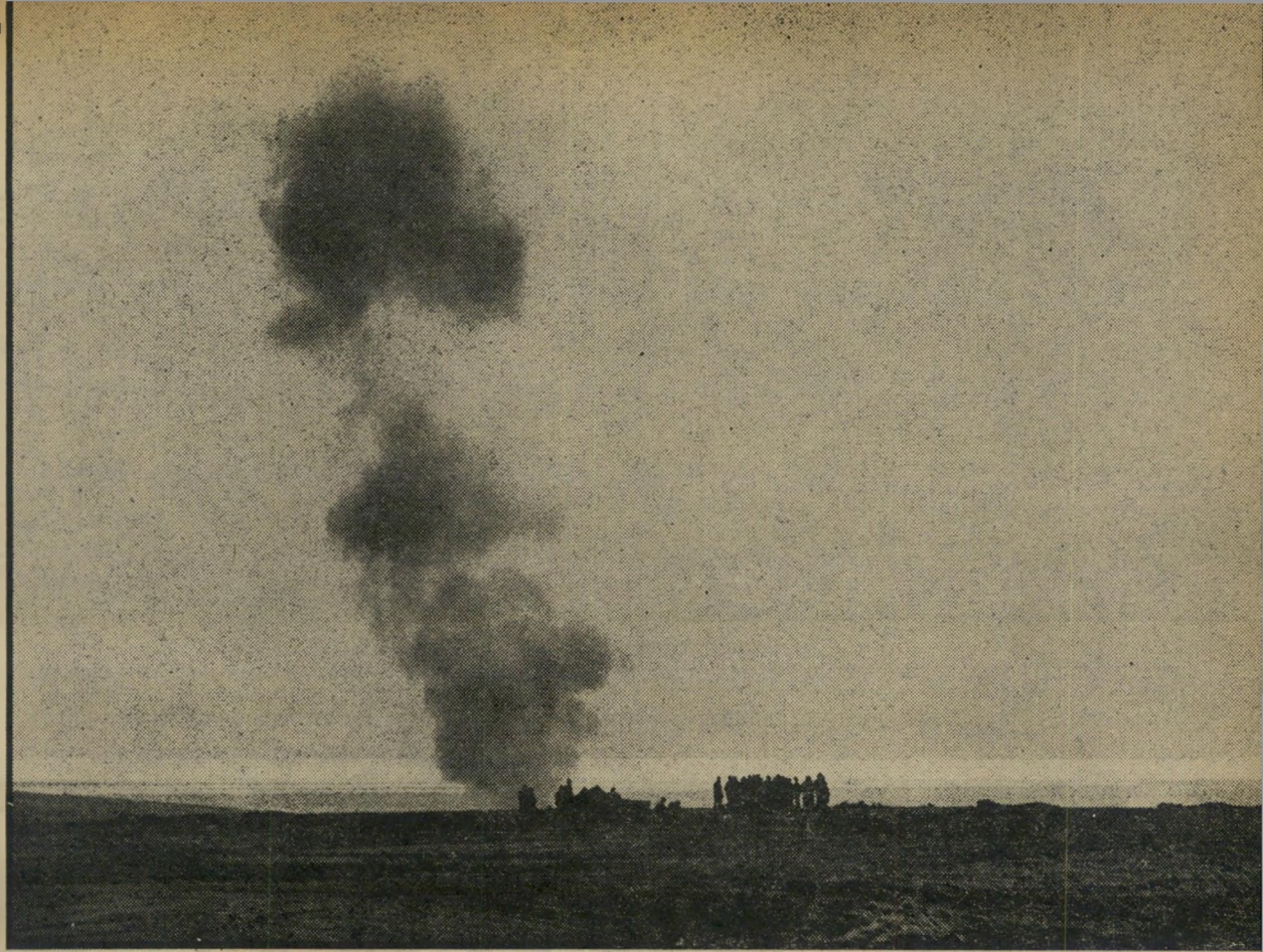
הפריצה למצריים וההשתלטות על הש' טח המצרי נועדה לטהר את מרחב הקר' בוח ממערכי הטילים האנטי-אוויריים, כדי לאפשר לחיל-האוויר לפעול נגד שיריון ה' אויב על מנת להשיג הכרעה. זה גם מה שהצליח כוח הפריצה של צה"ל בגדה המערבית להשיג, עד לרגע בו הוכרזו על הפסקת-האש.

בשום פרק של הלחימה בגדה המערבית של התעלה, שנמשכה שבועה ימים, לא היתה כוונה לעלות על קהיר. העובדה ש' קהיר נמצאת רק במרחק של 135 ק"מ מהתעלה וכי חלוצי כוחות צה"ל נמצאו במרחק של פחות מ-100 קילומטר מהבירה המצרית היא שולית בלבד. עיקר כוח ה' מחץ לא היה מופנה מערבה לעבר צירי התנועה בין סואץ ואיסמעיליה לקהיר. ה' מטרה היתה לטהר את השטחים שמדרום ומצפון לראשי-הגשר מסוללות הטילים ו' הארטילריה, שסייעו לכוחות המצריים בגדה המזרחית, כדי להקל את הלחימה שם.

אם הורחבה גיורת הלחימה מערבה, כך שהשטח שתפס צה"ל ממערב לתעלה היה שווה כמעט בקילומטרים מרובעים לשטח אותו החזיקו המצרים ממזרח לתעלה, נבע הדבר רק מניסיונות הבלימה של המצרים. הם החישו כוחות שיריון ורגלים לא רק מצפון ומדרום, אלא גם מכיוון מערב, מהכוחות שנועדו לשמור על קהיר. תוך כדי לחימה עם כוחות אלה, בשטחים המיד-בריים והבלתי מעובדים, הורחב גבול ה' הגיזורה גם מערבה.

כך, לגמרי במקרה, משיקולים צבאיים בלבד, אירע שהפסקת האש מצאה את צה"ל בליבה של ארץ גושן — אותו ה' איזור של מצרים אליו ירדו בני ישראל בתקופת האבות ושבנו בנו את ערי המס' כנות, פיתום ורעמסס, למצרים.

(המשך בעמוד 10)

קצתו הצפוני של האגם ה' לוו הקים צה"ל את ראש-הגשר לפלישה למצריים. עמוד העשן מר הגדול, מיתגלה לעיני המיתמר אל-על ניגרם כתוצאה מהפגזה של הארטילריה המצרית, שלא הצליחה לעצור את הסורים הפורצים לעבר הגדה המערבית. שמצפונה

המים! המים!

הלוחמים הפס הבוהק הנראה בתמונה הוא האגם המר, שמצפונה

(המשך מעמוד 7)

המלחמה הקלאסית שהיו מקובלות עוד בתקופה הרומאית, של שורות פלאגנות אדירות המסתערות גלים גלים על האויב במערכה כזו לא ניתן היה להביא לידי ביטוי את עדיפותו של השיריון הישראלי, המתבסאת בתנועה, תימרון ותותחנות טנ' קים. היה צורך במיבצע שיאפשר לצה"ל לנהל את המערכה בשיטות הנוחות לו. זאת ניתן היה להשיג רק על-ידי פרי צה נועזת דרך מערך האויב, חדירה ל' עורפו, שיבוש קווי האספקה שלו לגדה המזרחית וגיטורל סככת הטילים נגד המ' טוסים שפרש מעל עצמו.

כדי להאמין בהצלחתו של מיבצע כזה היה צורך לחולל מהפכה בכל דרכי הח' שיבה הצבאית ולהתאימן לתנאים החד' שים שנוצרו בשטח.

למי שראה בבהירות את תמונת המצב של ההיערכות המצרית בשטח, לא היה קשה להאמין בהיגיון של תוכנית-בלתי מתקבלת-עלי-הדעת כזו. הכוח המיצרי היה פרוש אימנם לכל אורך התעלה, אולם עיי קר כוחו היה מרוכז בכמה אגופים סביב ראשי-הגשר שהקים. די היה למצוא נקודה רכה במערך כזה, לרכז שם את המאמץ העיקרי כדי להעלות את סיכויי ההצלחה של מיבצע הפריצה.

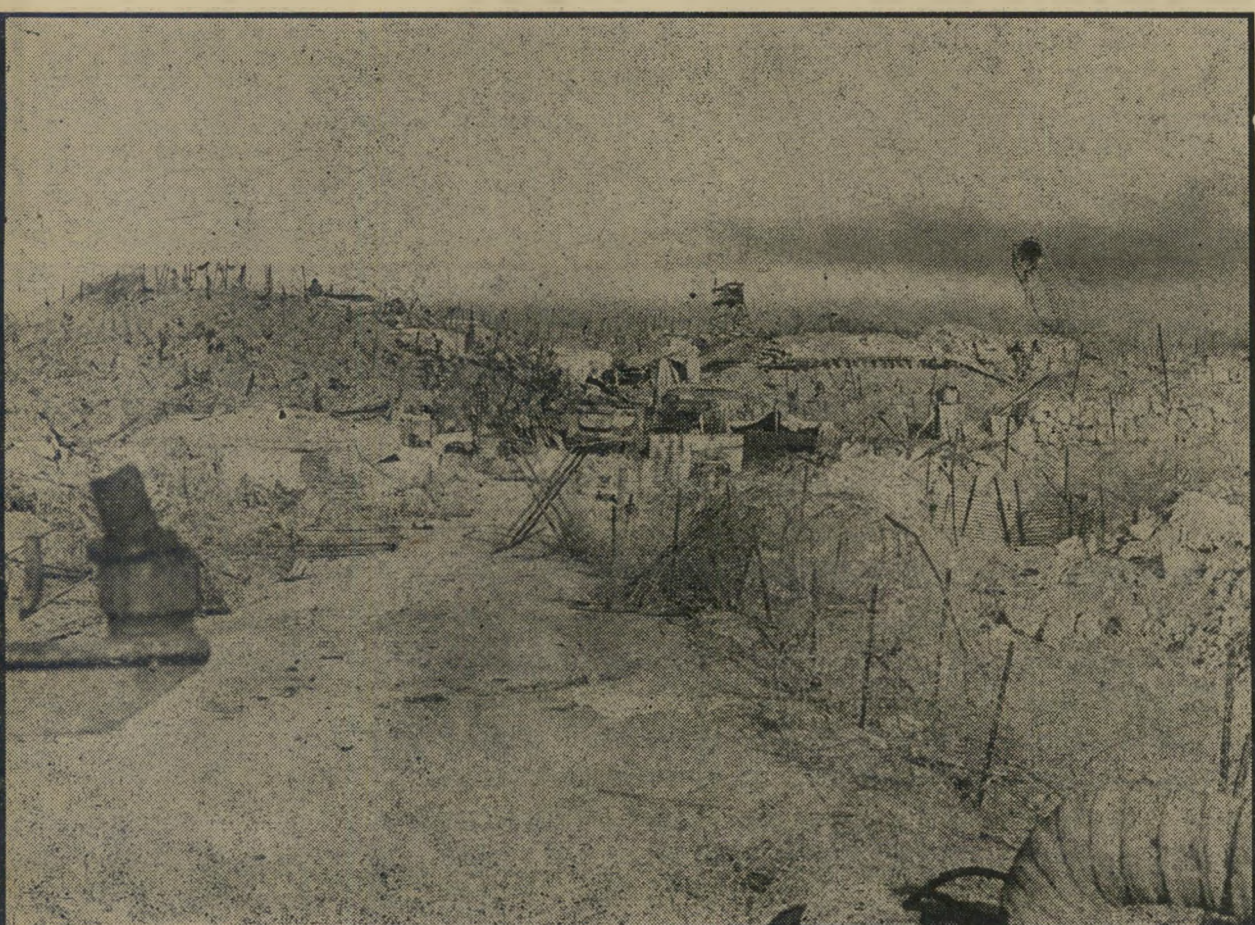
לא היה זה מיקרה שהמקום שנבחר ל' פריצת צה"ל לגדה המערבית של התעלה מוקד לקצתו הצפוני של האגם המר. מקום זה היה אחת מנקודות התורפה של ה' מערך המיצרי. כיוון שהאגם המר הרחב שבעורף מנע דרכי גישה נוחות לכוח ש' ממזרח לתעלה, שלא יכול היה להסתייע שם בגשרים שהקימו המצרים על התעלה, היתה האזור בבחינת הבטן הרכה של ה' מערך המיצרי. לא רק זה. פריצה במקום זה הבטיחה מראש שאגף אחד לפחות של ראש-הגשר, זה שמכיוון האגם, יהיה חופ' שי ונקי מכוחות אויב.

אבל הדברים נראים פשוטים וסבירים רק בתיאוריה. בשטח הם היו חמורים ב' הרבה. כי גם בבטן הרכה הו הספיקו כבר המצרים להקים מיתחמים מבוצרים אדיר רים וכוחות שיריון שלהם חסמו את צירי התנועה לעבר צפון האגם המר.

היה חשש סביר שאפילו אם יצליח קרב ההבקעה לעבר ראש-הגשר, יצליחו המצ' רים לאגוף תוך זמן קצר את הכוח הפרי רץ. לכתורו, ולחסום את דרכי הגישה אליו. סיכויי ההצלחה היו מושתתים בעיקר על הפתעת היריב. אילו צו לתימרון בני' גוד לכל הכללים שהורגל להם ולמד איר תם, ולא היכולת של מפקדיו לקרוא את הקרב בשלבי הראשונים.

זה מה שאירע באמת וזה מה שחולל את המיפנה. המחיר ששולם היה כבד. ברגעים מסור ימים נראה המיבצע כמו הטחת ראש ב' קיר. אבל השיקול של העדפת הקרבת קורבנות תמורת נטילה היוזמה, על הקר' בת קורבנות בקרב הגנה ונסיגה, הוכיח את עצמו. במשך שעות רבות, אחרי שטנקים יש' ראלים כבר שעטו בנוף האפריקאי של קני תירס, דקלים ותעלות-מים שממערב ל' תעלה, לא הבין הפיקוד המיצרי כלל מה

קורה לו. עברו שעות יקרות ומכריעות עד שהמצרים תפסו מה משמעות הפריצה לעבר הגדה המצרית. עברו ימים עד ש' תפסו את מימדיה ואופיה. אז היה כבר מאוחר. על פני שלושה גשרים ובעזרת אמצעי צליחה אחרים, נעו טורי שיריון, ארטילריה ואספקה, עמוק לעבר ליבה של מצריים. כוח המשימה הפך לכוח פלישה. הצליחה הפכה לראשי-גשר שמימדיו הלכו והתנפחו מרגע לרגע ואיימו על הצבא המצרי המרוכז בגדה המזרחית מעורפו. אילמליא הפסקת-האש, שתפסה את ה'

צה"ל בתחילת השבוע שעבר. המעוז נראה הרוס לחלוטין אחרי שנכתש על-ידי הארטילריה המצרית. אולם גידרות התיל שלו והבונקרים שבו נותרו שלימים. המעוז נמצא ליד האגם המר.

כך נראה מעוז של צה"ל בקו בר-לב, שנכבש על ידי המצ' רים ביום הראשון של המלחמה, ונכבש מחדש בידי כוחות

מעוז ששוחזר

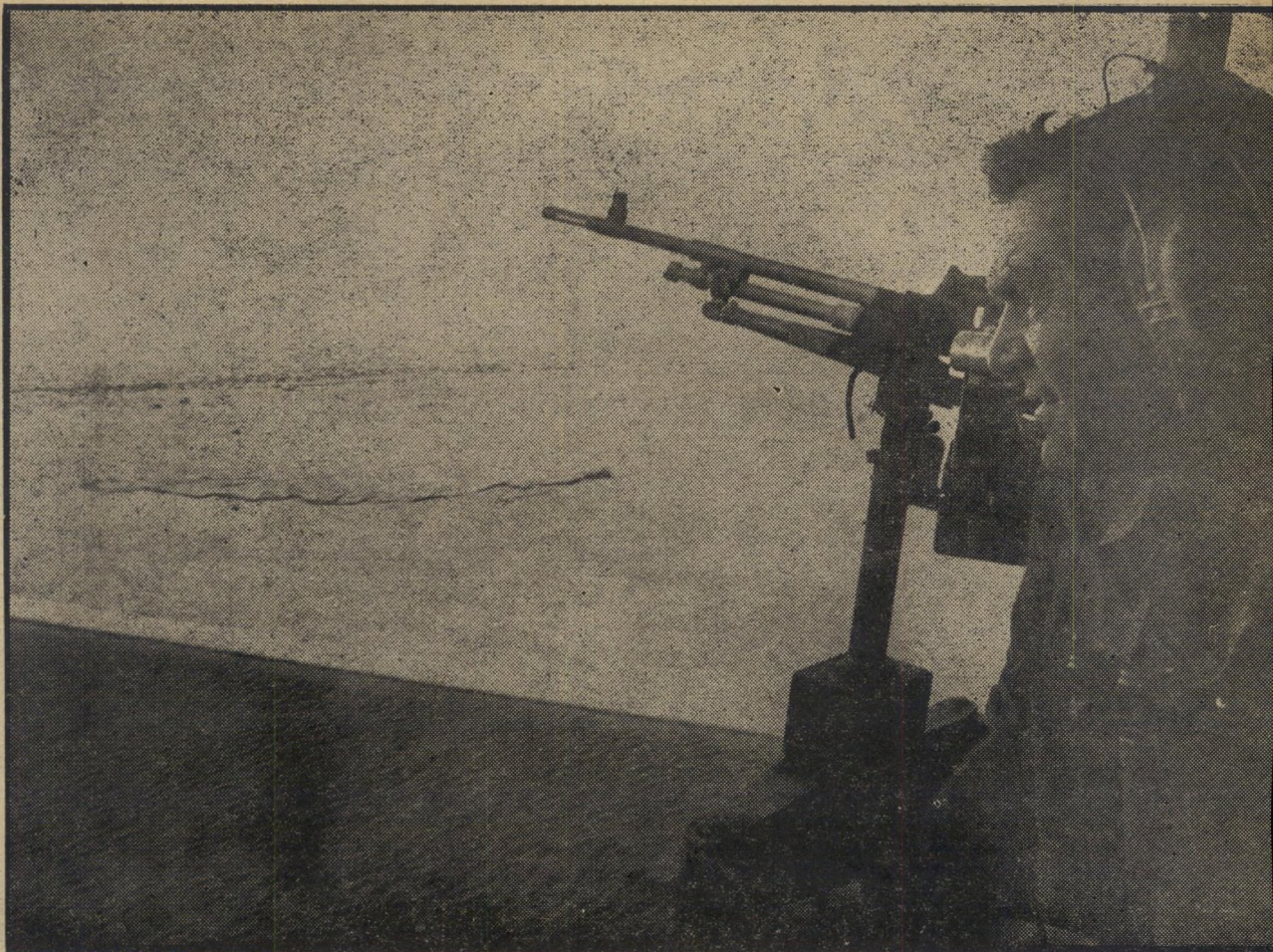
אל העבר השני

ה צבא הפורץ דומה לנחש ענק, הזוחל קדימה.

הראש מכיש בזעם, ושיניו קטלניות. אבל מאחורי הראש זוחל גוף ארוך, הצמוד אליו.

בין הראש הלוחם והגוף המתמשך אין שום רווח. כל הדרוש לראש — פגזים, דלק, אוכל, אמבולנסים, תגבורת, תותחים — נע קדימה יחד עימו, תחת אש הפגזים הנופלים מדי פעם.

זהו הציר הארוך. משני צדדיו עדיין נמצאים כוחות-אויב היכולים לפרוץ אליו, בניסיון לנתק את קווי האספקה לכוחות הלוחמים. מסך של טנקים סוכך על הציר. אך איש אינו מודאג מן האגפים. הכל שואף קדימה, קדימה,

השטח מטילי הנ.מ. של המצרים וניתן היה לעבור בקטע רחב של הפריצה, במסוקים מבלי להסתכן. מטוסי חיל-האוויר שפרשו מיטריה אווירית מעל האזור, סיכלו כל ניסיון של חיל-האוויר המיצרי לתקוף את כוחות צה"ל בסביבת הגשרים על התעלה.

דדו על התעלה
הרמטכ"ל, רב-אלוף דויד אלעזר, משקיף על תעלת סואץ ממסוק שהטיס אותו לעבר ראש הגשר הישראלי בגדה המערבית של התעלה. בתום היום השלישי של הפריצה, טוחר

שבויים
שלושה חיילים מיצ' ריים חבושי עיניים נלקחים בשבי כוחות צה"ל בגדה המערבית של התעלה. אחד החיילים לבש גילבינה לבנה כדי להתחזות כאזרח. במלחמה זו לא התגלו המחזות מהעבר של חיילים מיצ' ריים הנוטשים את נעליהם בעת המנוסה.

כדי שהראש לא יישאר אף לרגע אחד בלי החומר המזין אותו. אנחנו נוסעים קדימה, לאורך הציר, בצד הרכב המתנהל בכבדות. לעתים נדמה שהציר חסום ללא תקנה. אך כעבור רבע שעה מתחילה שוב ההתקדמות. איכשהו הסתדר הפקס.

האם יש כאן סדר? נדמה שלא. הכל מעורבב. מכוניות עמוסות-פגזים נעות צפופות בין ג'יפ-סיור, השואפים קדימה ללא סבלנות, נוטשים את הכביש, עוברים בענני החול, ועולים שוב על הכביש הצר. נגמ"שים מתערבים במשאיות כבדות של יחידה אחרת. אבל מי שמכיר את צה"ל יודע שאי-סדר זה יסתדר מעצמו. מכיוון שכל אחד רוצה להגיע אל הגדה המערבית של התעלה, ורוצה להגיע מהר, ישנה תאוצה טבעית המתגברת על כל חמיכת שולים.

כעבור שעתיים, כאשר חוזרים באותו ציר, הוא כבר פנוי כימעט כולו. כל היחידות שנראו תקועות ללא תקנה, כבר עברו את התעלה.

אבל הנחש עוד לא נגמר. הוא מתמשך לאורך קילומטרים רבים. משאיות, אמבולנסים ארטלריה, ציוד-צלחת, סד"נאות — הכל עומד על הכבישים העור-

של הפריצה עברו את התעלה טנקים בודדים, שהיוו כוח משימה. אולם תוך שעות מיספר הורחב ראש-הגשר וטורי שיריון ואספקה זרמו דרך הגשרים שהוקמו על המים. על סוללת העפר מהעבר השני ניתן להבחין בדמות של חייל בודד הניצב חשוף.

אל העבר השני
טנק ישראלי בגדה המזרחית של תעלת סואץ. מתינתור לצלוח את התעלה לעבר הגדה השנייה. ליד ראש הגשר שהוקם על ידי כוח הפריצה של צה"ל. בשלבים הראשונים

מראה על הגשר

ההנדה של צה"ל על התעלה, כשמסביבו מפוזרים דגים מתים, תוצאה של התפוצצויות גופתו של איש קומנדו מצרי צפה במימי תעלת סואץ, ליד הגשר שהקימו אנשי צה"ל

פגזי הארטילריה משני הצדדים בתוך מי התעלה. בימים האחרונים היו נסיונות של חיילים מצריים לצלוח את התעלה בשחיה מהגדה המזרחית לגדה המערבית. כמה מחיילים אלה נורו בידי החיילים המצריים בגדה המערבית. 100 מטרים מים מפרידו בין שתי הגדות.

מים, וממתין. חיילים ישנים מתחת למכוניות. פה ושם משחקים נהגים בששי. אוכלים שותים, עושים את הצרכים. ממתניים בסבלנות. צבא גדול בהתקדמותו, מוכן לתזוזה בכל רגע, כשכל המחשבות נותנות לראש הנחש, ממערב לתעלה.

כל כמה דקות חולף מעל לכביש, ביטיסה נמוכה ורועמת מיבנה של מיראז'ים, סקיהוקים או פאנטומים. רואים אותם בשימחה. סומכים עליהם לגמרי. הם נותנים לאלפי זוחלי-הקרע הרגשה של ביטחון.

אין פחדים ממטוסי האויב המניחים לעיתים רחוקות. אפילו כשמתפוצץ משהו מאחור, ומטריות מתרוממות איש מעבר לגבעות, אין דואגים. "הם לא יכור לים לדייק. הם זורקים את המיטען הם פוגר"

עם רק לעיתים רחוקות.

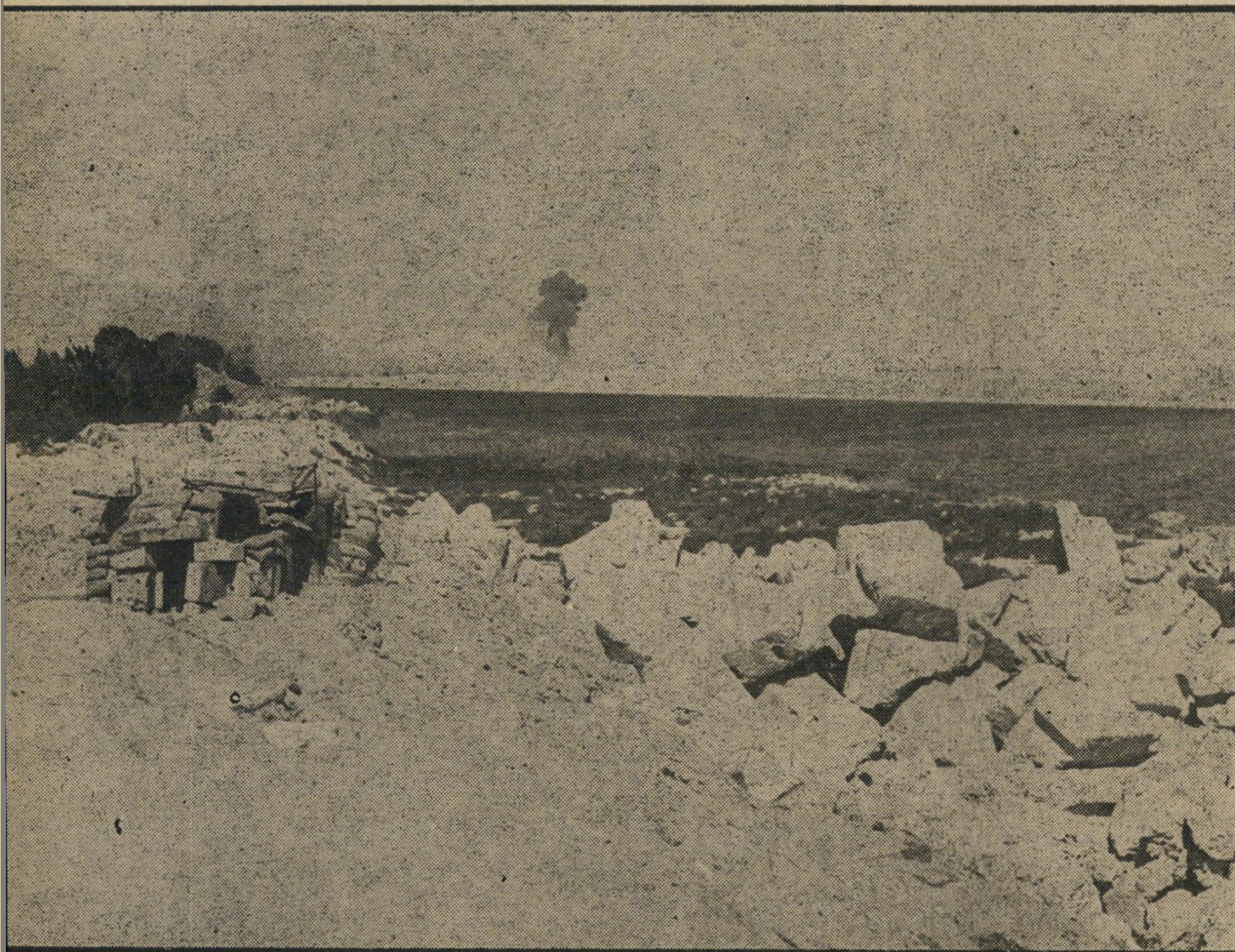
מן הכיוון השני לא בא כימעט כלום.

מדי פעם נשמע הקול הנורא. צופר. מתוך ענן האבק נראים אורות, ולאחר מכן מכונית הנוסעת לקראתנו במהירות. יש יחס של קדושה לאמבולנסים. אפילו בפקק הגרוע ביותר, מתפנה להם באורח פלא דרך, כדי שיוכלו לרוץ אחורה. לפעמים אין זה אמבולנס, אלא נגמ"ש. כמה ראשים נראים כפופים מעל לחייל שוכב. יד מורמת מחזיקה במיכל פלסטיק שקוף של פלזמה. האורות דולקים. פנו דרך, מהר!

"לא איכפת לי שתפגרו, אבל אל תחסמו את הציר!" צועק מישחו ב"קומנדקאר לעבר מכונית, החוסמת את הצד השמאלי של הכביש. היא ממחרת להילחץ בין שני טאנקים בצד הימני. האמבולנס צופר ועובר.

זימזום של מסוק. הוא טס נמוך, מוכן לנחיתה. מאחורינו על גבעה, המסוק הגדול נוחת. לקראתו צועדת שיירה, ספק בחליה, ספק בריצה.

החיילים עומדים בצד הכביש, ומסתכלים. קבוצה של דמויות אצות אל (המשך בעמוד 12)

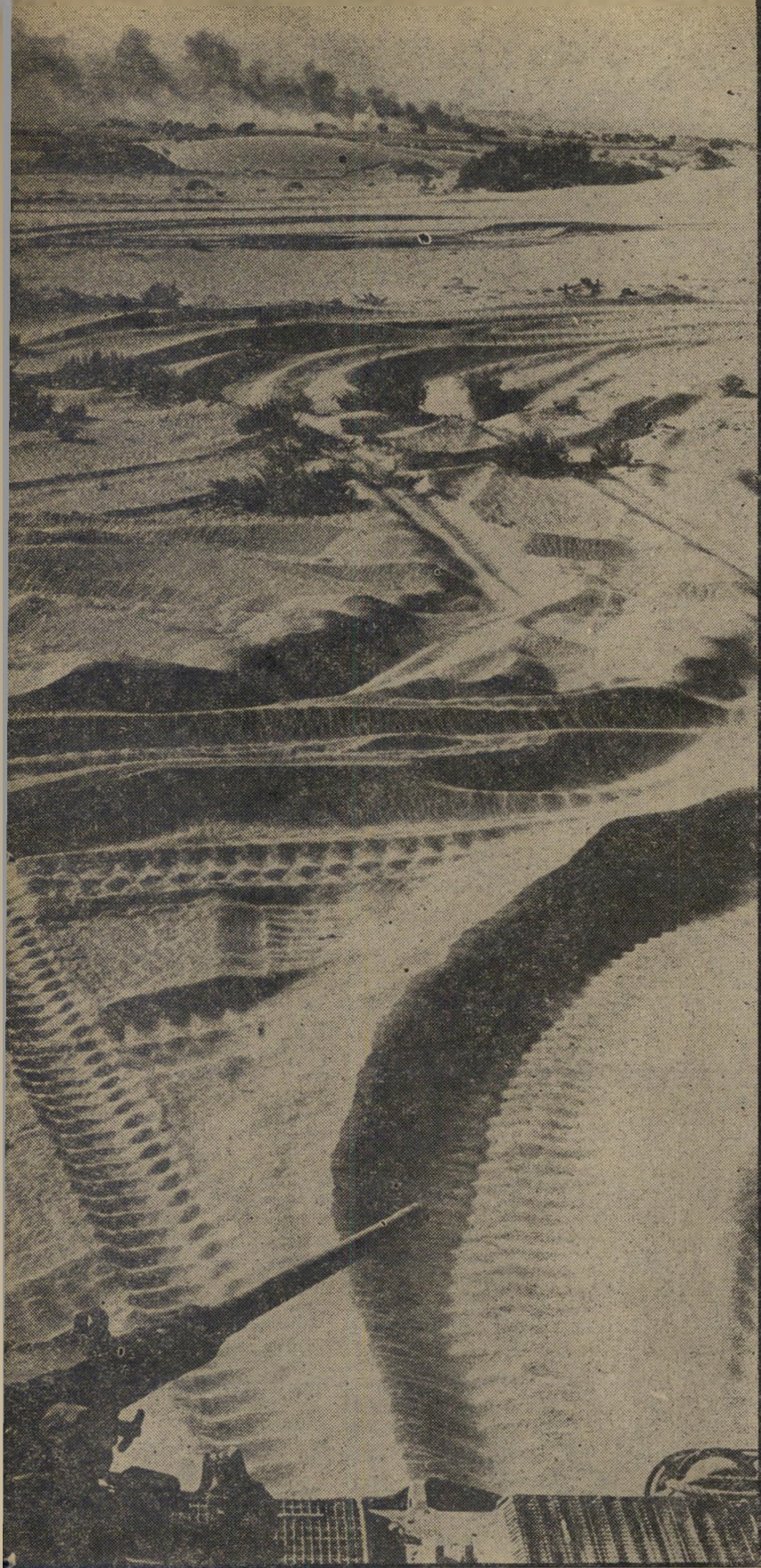
קו מול קו - אבל הפוך!

אחה ה'

מחזות

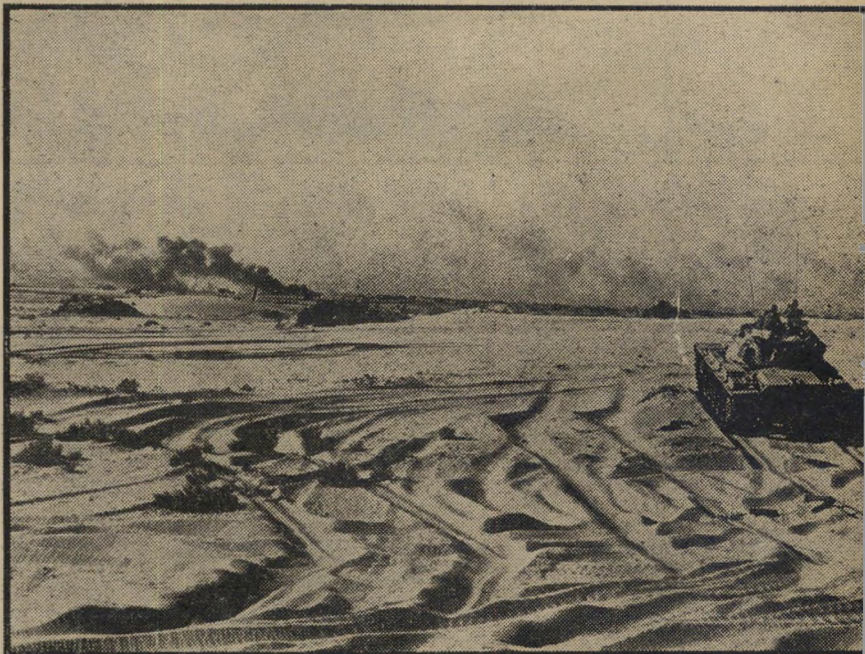
האבסורדיים של המלחמה: חיילי צה"ל יושבים בגדה המערבית של התעלה, בקווי שבנו המצרים. בעוד המצרים יושבים בגדה המזרחית, בקו ברילב. מהצד המערבי מפגיזים חיילי צה"ל את המיצרים בגדה המזרחית. מעורפס. קווי הביצורים שבנו המצרים היו מאסיביים אך תנאי המגורים של החיילים המצריים בהם היו פרימיטיביים ביותר, בניגוד לתנאי המגורים של חיילי צה"ל.

המזרחית, בקו ברילב. מהצד המערבי מפגיזים חיילי צה"ל את המיצרים בגדה המזרחית. מעורפס. קווי הביצורים שבנו המצרים היו מאסיביים אך תנאי המגורים של החיילים המצריים בהם היו פרימיטיביים ביותר, בניגוד לתנאי המגורים של חיילי צה"ל.

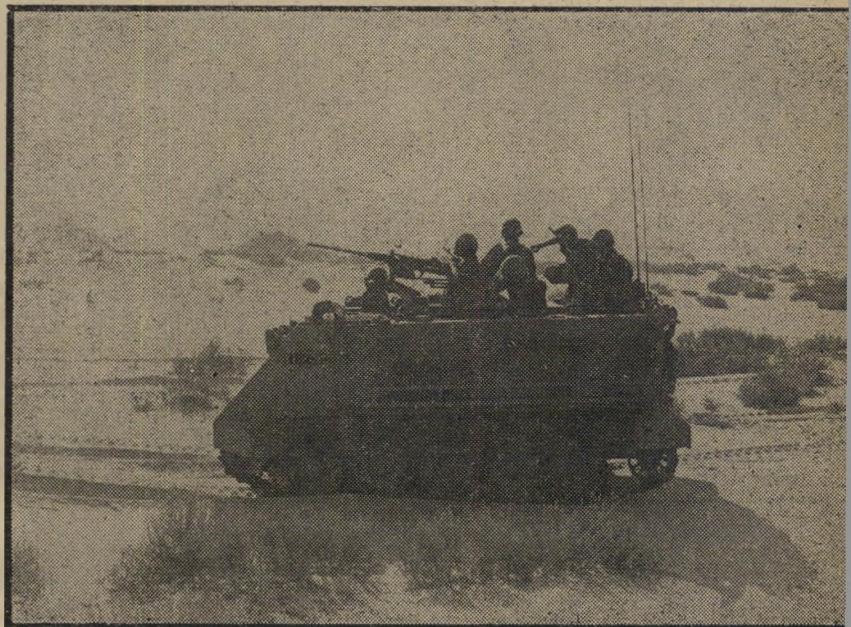
דרך הכוונת

של אחד הנגמ"שים נראה קרב טנקים שנערך השבוע בגזרה המרכזית של תעלת סואץ. המצרים ניסו לנתק את ציר הפריצה, החישו כוחות שיריון מוגברים לאזור. יחידות השיריון של צה"ל חיטלו את התערבותם בקרב בו הושמדו כ-100 טנקים. כמה מהם נפגעו בטווחים קצרים.

אש בדיקות

טנק ישראלי מסתער לעבר שיירה של כלי רכב מצריים בגדה המזרחית של התעלה. על קו האופק נראים כלי הרכב המצריים, כשאחד מהם עולה באש אחרי פגיעה ישירה של הטנק. בתמונה למטה נראים חיילי החי"ר של צה"ל דוהרים בנגמ"ש בעקבות הטנקים כדי לטהר את המיתות.

המידבר החרוש

חריצי שרשרות הטנקים המתמרינים על מיטת החול הענף קיים שבגזרה המרכזית של תעלת סואץ, הופכים את שדה הקרב למעין

לוח שחמט ענקי, שירית אספקה מצרית רמי הלפרין, צלם העיני

(המשך מעמוד 11)

המסוק, מרוכזים סביב לאלונקה. מרחוק הם נראים כמו מרבה-רגליים. כעבור רגע, מופיע מרבה-רגליים שני.

„אחד... שנים... שלושה... ארבעה... חמישה...” סופר חייל צעיר חרישית. ויש עוד, ששי, שביעי, שמיני.

חייל זה ירד מנגמ"ש, שפניו אל התעלה. הוא יעבור את קויהמייס בעוד כמה דקות, אל הקרב הראשון שלו. מה עובר בראשו, למראה האלונקות שחזרו משם? המוראל נשאר גבוה. הגישה היא עניינית. יש מילחמה. במיל

חמה יש פצועים והרוגים. זה יכול להיות כל אחד. אם יש מזל, לא תהיה זה אתה. אם אין מזל, זהו זה. אבל אם תיפצע יוציאו אותך מייד, ותוך דקות תגיע אל מקום האיסוף, ומשם במסוק אחורה.

הידיעה הזאת שווה הרבה-הרבה — כמו רעש פאנטומים העוברים מעל לראשינו ברגע זה, בן-כביר.

וסעים לראות את מקום האיסוף. כמה או לים פתוחים. אחד מהם מסודר כמירפאה, אחרים שוכבים פצועים.

לפני האוהלים, על החול, מונחות שתי אלונקות ועליהן דמויות שאינן נעות. הראשים מכוסים שמכות חלקי, קציר המוות מאז המסוק האחרון. הפצועים שאינם במצב קשה מדי, נמצאים במצב רוח טוב. הם כבר עברו את התופת. בשבילם נגמר. הם מעשנים, משוחחים עם חיילים שיר אליהם מן היחידות שבסביבה.

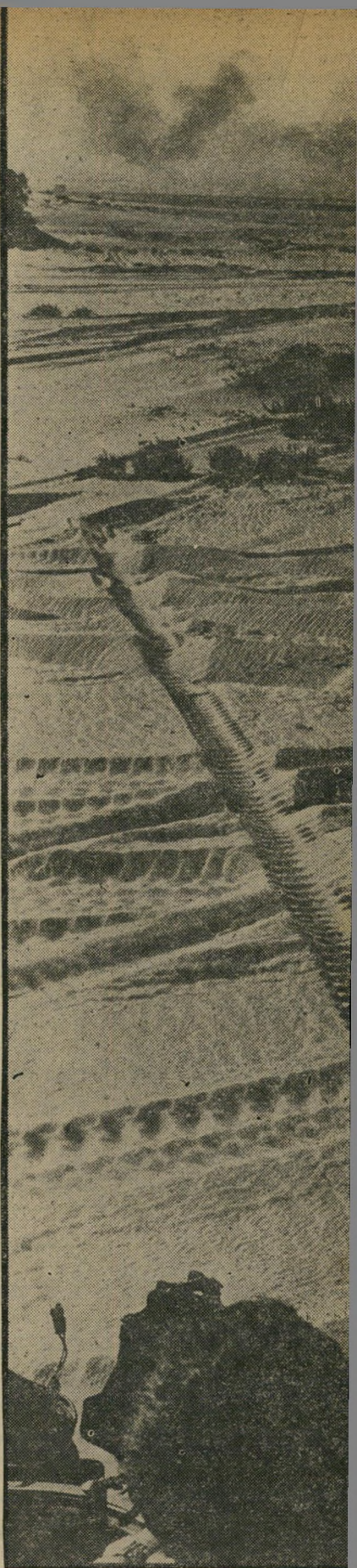
מכונית של חיל-הרפואה עוצרת בכביש. בן החיילים פרצוף מוכר. ד"ר אפריים סנה, בן הח' המנוח. לפני כמה ימים פשטה בארץ כולה השמוע שנהרג. מסתבר שזאת היתה טעות. הוא כ

כשהם חשופים בצריח. על החולות בין הטנקים, פזורים תרמילי פגזי התותחים של הטנקים הנזרקים החוצה אחרי הירי. החריצים העמוקים בחולות מלמדים על תימרון הטנקים בשעת הקרב.

בטנק מיצרי מסווח קרוב, מע" לה להבה בהירה. מפקדי ה" סנקים של כוח השיריון הישראלי צופים בפגיעות הטנקים שלהם

באיעה ישירה

קילומטרים. בתמונה זו נראה טנק ישראלי שפגע בטנק מצרי שהסתתר מאחורי שיח מידבר. הטנק המיצרי (מימין) נראה עולה באש. בתמונה למטה נראה ריכוז של כלי־רכב מיצריים שחוסל.

עלול להסתתר טנק מיצרי. במידבר החשוף אין מקומות מסתור. טווחי קרבות הש"ן בשי"ן מגיעים למיספר

תחת כל עץ רענן

שתי וערב. בחלקה העליון של התמונה נראית גולה באש. התמונות בעמודים אלה צולמו בידי הוזה שהצטרף לכוח הטנקים שחצה את התעלה.

שמע את השמועה ועושה תנועת־יד של ביטול.

ק דימה. לפתע פס צר של כסף משמאל.

„האגם המר!“ צועק משהו. קו ה־ מיים. התעלה.

לרגע עוצרים. כל העיניים אל המים, המסמלים את הגבול בין הגדה הזאת, הנודעת, ובין הארץ הלא־נודעת שמ־ מול.

לפני כמה אלפי שנים חזרו חיילים יווניים ממסע־מלחמה בפרס. הם צעדו ברגל, הביתה, מאות על גבי מאות קילור־ מטרים במידבר. לבסוף ראו, באופק, את היס־התיכון. ההיסטוריון הנציח את הקריאה שנפלטה מאלפי פיות: „תלא־ (המשך בעמוד 14)

אל תוכי אפריקה

(המשך מעמוד 13)

תה! תלאתה! היס! היס!

כאן זה ארך פחות זמן. אבל השימחה פושטת, וכל אחד יודע שזהו בשבילו רגע היסטורי. אנו חוזרים אל התעלה, ונע" בור אותה.

לפתע כמה רעמים. בין האגם ובינינו

שהקימו המיצרים לאורך הגדה שהחזיקו בידיהם. אחד הנגמ"שים נראה עובר דרך הפירצה. בקירבת מקום לפירצה זו הוקמו שלושת הגשרים דרכם חצו כוחות צה"ל את תעלת סואץ אל מצרים.

בגדה השניה
שני נגמ"שים של צה"ל דו" הרים לאורך הסוללה בגדה ה" מערבית של תעלת סואץ. לעבר הפירצה שהובקעה בסוללת המגן

הצנחנים
יחידת צנחנים שנימנתה עם לוחמי כוח המשימה של צה"ל שפרץ לגדה המערבית תופסת מחסה מעבר לסוללת העפר של התעלה. ליד הצנחנים נראה דחפור שסייע ללוחמים לפרוץ את הסוללה ולהכין את ראש־הגשר.

מול תעלת המים
סנק של צה"ל בגדה המערבית של תעלת סואץ. נעצר ליד תעלת השקיה שקני סוף צומחים על גדותיה. בתמונה למטה: זחל"מים נעים בין שדרות עצים בגדה המערבית.

מתרוממת מיטריה שחורה, גבוהה וסמי" כה. אחת המכוניות נפגעה ועולה באש. מה קרה לאנשים שבמכונית ולידה?

מתקדמים. כמה טאנקיסטים, ה" נחים בחול ליד הציר, מנופפים. הם מחכים. למה? יש סבלנות. הפקודה תבוא.

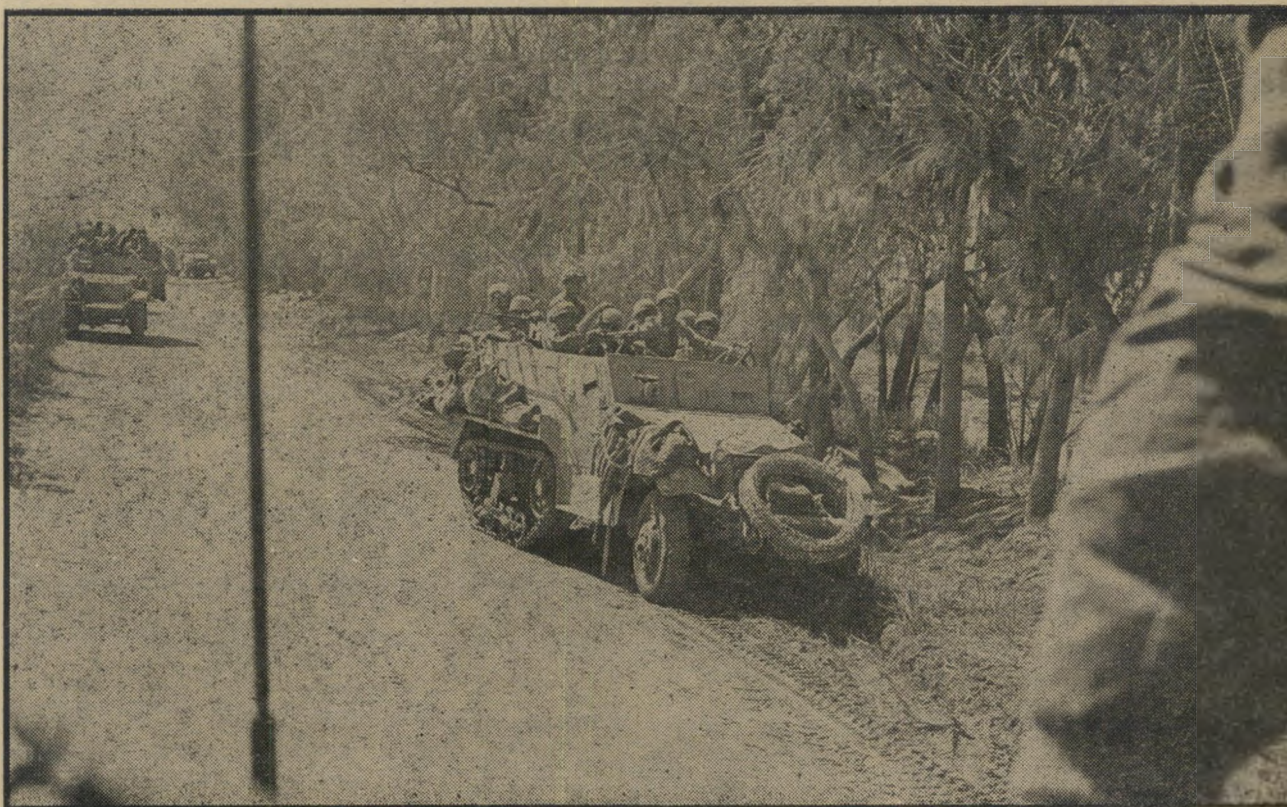
לפתע רעש מתקרב. "מיג!" קורא מישהו. כל אחד כאן מומחה לזיהוי מטוסים.

כמה מן החיילים שבמכוניות רצים לתוך החולות ונשכבים. רוב הנהגים אף אינם זזים ממושביהם.

בחולות עושים היכרויות. גבר עם תתי־מיקלע, שזה עתה מסר לנו דרישת־שלום הביתה, מתיישב לידנו, ונותן לנו עצות. "כשתגיעו לקטע המסוכן אל תעמדו. תרוצו קדימה. התותחים המצי" ריים מטווחים עליו." הוא מצביע על הפיטריה השחורה שלפנינו.

המיג חלף. "או קיי, חברה. כל טוב." הנגמ"ש שלו ממשיך. ידיד לחמש דקות. מגיבעת החול שאנו יושבים עליה, אנחנו מסתכלים סביב. איזו פאנורמה! שום סרט, שום צילום, שום הקלטה, אינם יכולים לתאר פנורמה זו — את הצבעים, את הריח, את חקולות, את המראה.

מידבר, מידבר אמיתי כמו שרואים אותו בספרים, מידבר של חול זך, צהבהב. במרכזו הציר — ועליו מכוניות צפופות, זו אחרי זו, המתנחלות באיטיות. תערו" בת שלא תיאמן — טאנקים, נגמ"שים, זחל"מים, משאיות ענקיות, טנדרים קט-

ברן
האלוף אברהם אדן, מפקד גייסות השיריון, המפקד על חלק מכוחות השיריון של צה"ל שפעלו בגדה המערבית של תעלת סואץ, בתוך מצרים

נים הנושאים שמות של פירמות מיסחי ריות, ג'יפים, קומנדקארים, תותחים מתנייעים, מיכליות. קולות. טירטור הטאנקים. קולות ה' אנשים. המטוסים מלמעלה. מרחוק ה' רעם הבלתי-פוסק של התותחים, מאחור קולות-היציאה של תותחינו, מלפנים קולות הפגיעה. המידבר המתעורר. אי-שם יש בוודאי צה"ל שחצו את התעלה והקימו ראש גשר רחב בגדה המערב

הנוף האכזריקאי

בית. בניגוד למידבר הדיונות השמש של סיני, עשיר צד זה של התעלה בעצים, בשדות מעובדים ובתעלות מים. את מקום הצ' בע של מרחבי הלחימה המידבריים, החליפו מישטחים ירוקים.

זהו קטע מהנוף של אדמת אפריקה שהתגלה לעיני חי"י גשר רחב בגדה המערב

גם חיות-מידבר, המתפלאות על כל ה' המולה.

ח וזרים למכונית. קדימה. קילומטר הלאה, עומדות מכוניות שרופות. גם המכונית הבערת. האש מל' חכת את הגלגלים. המכונית עלולה ל' חיתמוצץ בכל רגע. לאיש לא איכפת. עומדים ליד, בשלווה סטואית, מחכים לתזוזה.

למען הזהירות אנחנו מתקדמים עוד כמה עשרות מטרים. עוצרים ויורדים להסתכל. נכנסים לשיחה עם החיילים המחכים, כמונו.

לפתע — מחזה מרתק. מיג מתקדם לעברנו, מרחק כמה מאות מטרים. על זנבו יושב פאנטום. הכל מהירות עצומה. מתחת למיג מופיעים כמה עצמים שחורים. פצצות. הן כאילו מרחפות ב' אוויר, פונות כלפי מטה, ונופלות. פיט' ריות שחורות בלב החולות. תוך שניות נעלם הכל — המיג, הפאנטומים, כאילו לא היו.

אנו מסתכלים בפצצות שהתפוצצו זה עתה, ולפתע שומעים רעם מכיוון הלא' נכון. מסתכלים אחורה. כ-30 מטרים מאחורינו התפוצץ משחו. לא, זאת לא פצצה של מטוס. פגזי רסיסים שורקים. נופלים לתוך החולות במהירות עצומה. (המשך בעמוד 18)

למטה: מחזה נדיר של טנק ששקע בבור מים בלב המידבר. הסנקיסטים לא העריכו כנראה את עומק המים בבור. הטנק שניסה לצלוח דרך הבור שקע כמעט כולו במים ורק צריחו בולט.

גופתו של טנקיסט מצרי הרוג שרועה בין החולות ליד תר' מילי הפגזים של תותח הסנק שלו, שהושמד בקרבות. בתמונה

גופה בחולות

טייס מסוק מיצרי הרוג מעוך מתחת למסוג שהופל בידי כוחות צה"ל. המיצרים ניסו לבלום את פריצת צה"ל לגדה המערבית בעזרת כוחות קומנדו מוטסים במסוקים. מרבית המסוקים המיצריים הופלו בעודם טסים באוויר על הכוחות המוטסים שבהם.

הרוג מתחת למסוק

הבחורים

שעשו

את

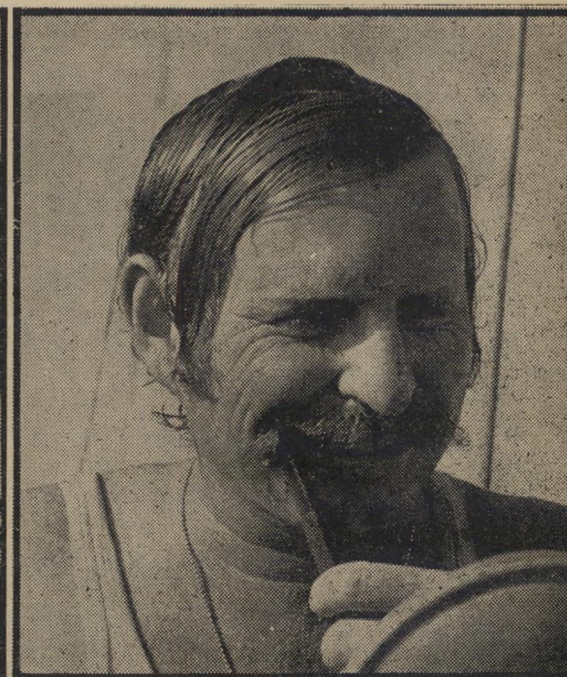
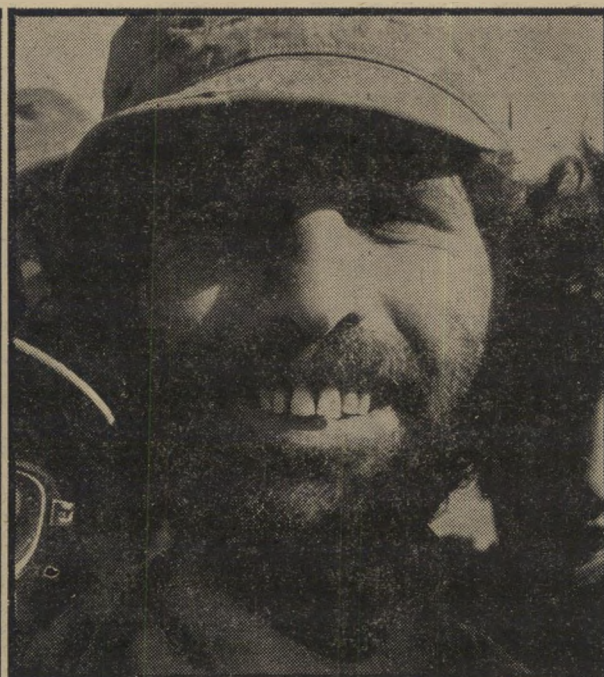
המלאכה

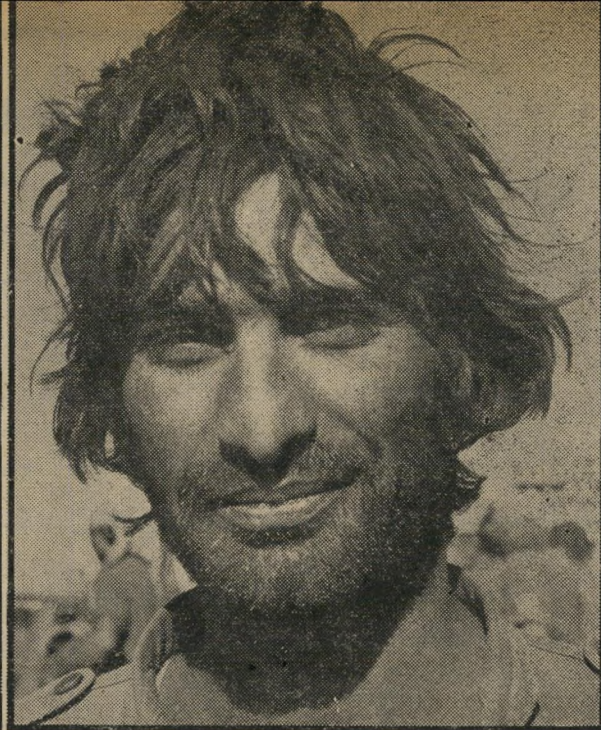
אלה הם פניהם של כמה מלוחמי סיני, החיילים האפורים

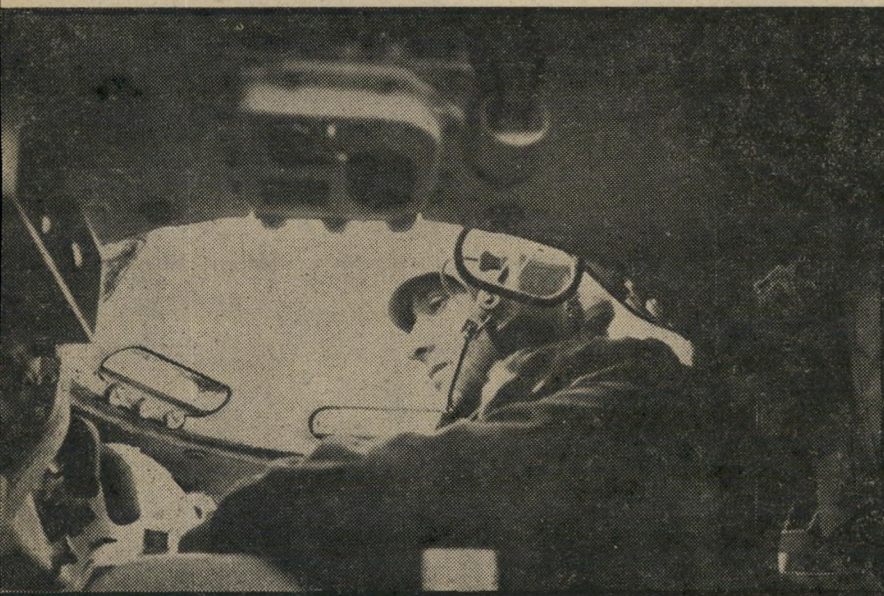
האספקה, פניהם של חיילי המילואים והצבא הסדיר, הרחוקים מהילת האל

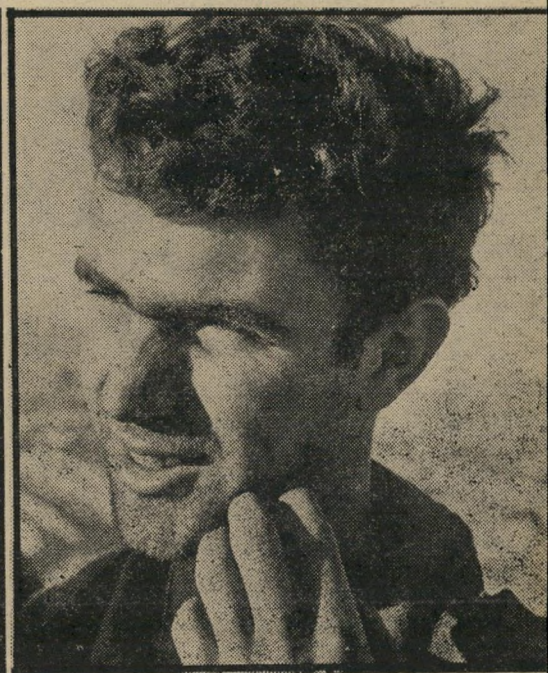
ובאומץ־ליבם את המלחמה, כש הם נלחמים בפחד, בעייפות, בקור ובחוס,

בטנקים, בזחל"מים, בג"פי הסיור, בסוללות הארטילריה בסדנאות ובשיירות

בים ומזוהר הפירסומים, פניהם של אלה שעשו בגופם, בחושייתם, בהקרבתם

כאבק המדבר ובאוייב - פניו של עם לוחם במילחמה המרה שוכפתה עליו

הערומים

מברכים

על ציר התנועה בגיזרה המרכזית של סיני מניף חייל את שתי ידיו בברכה למשאית עמוסה תחמושת העושה דרכה לגדה ה' מערבית של התעלה, כדי לחמש את הטנקים והתותחים הנלחמים שם ללא הפסקה.

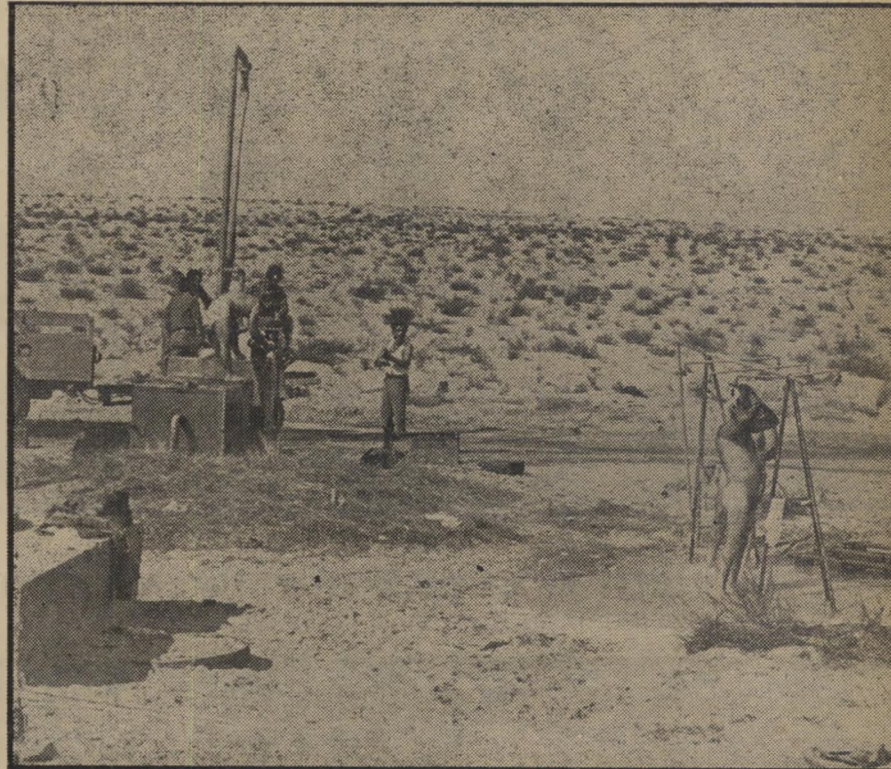
נחים

במלחמה אין בוררים במצעים, קצין צעיר זה מרגיש נינוח לחלוטין כשהוא מתפרקד על גבי ארגז תחמושת לסנקים. את שעות השינה המעטות חוטפים בכל הזדמנות. אחדים מצליחים לישון אפילו כשפגזים מתפוצצים סביבם.

צרכים אישיים

הם חיוניים אפילו במלחמה. גם אלה שאינם משק' שקים נאלצים להסתפק בחולות המידבר כתחליף לחד' רי השירותים והנוחיות להם הורגלו בחייהם האזרחיים. תמונה זו היא אחד המראות השיגרתיים האופייניים ומעוררי החיוכים ביותר בהפסקות שבין הקרבות במידבר.

מיתקלים

על אם הדרך בלב סיני, ליד אחד מצינורות המים, הותקנה מיקלחת שדה ניידת. החיילים העוברים לידה, נעצרים, מית' קלחים, לובשים לבנים נקיים, ויוצאים נקיים ורעננים יותר אל המלחמה המלוכלכת.

אוכלים

צוות טנק בשעת ארוחת־צהריים בהפוגה שבין קרב לקרב. בעוד חלק מאנשי הצוות מעדיפים לחטוף תנומה ולנוח בצל שרשרת הטנק, פותחים חבריהם אריזה של מנות־קרוב ופורשים את סעודתם על גבי מפת החולות.

(המשך בעמוד 15)

פגז שני נוחת כמה עשרות מטרים מ' שמאל. זוחלים בחול, לחתרוק מן ה' כביש. פתאום נזכרים: הרי זה הקטע המטווח, שבפניו הזהירו אותנו. אחרי כמה דקות, מרימים את הראש בזהירות מתוך החול. עוד נופלים כמה פגזים, אבל המטריות רחוקות יותר. על הכביש לא זו כלום. החיילים ב' נגמ'ש לא הורידו אפילו את הראשים. הנהג במשאית הענקית, העמוסה פגזים, לא נע ממקומו. השיירה זה שוב קדימה. מכונית אחרי מכונית נכנסת לקטע ה' מטווח. יש ביטחון בלתי מעורער שהם בלתי פגיעים.

ק כאן, בתוך הערב רב הזה, שבי' רגע שחוא צולח את הגשר ונכנס

והפצועים

כאן אפשר למצוא את בעל המשאית שמשאיתו גויסה כדי להוביל תחמושת. הוא, גבר בגיל העמידה שכבר במיבצע קדש פסחו עליו ולא קראו לו, נשאר ליד החגה של מכוניתו, עושה מאות קילומטרים ביום במשאית עמוסה חומרי נפץ בחירוף נפש, שעלילת סרט כמו "שכר האימה" מחווירה לעומתו.

כאן אפשר לפגוש את חיים, גרז'ניק מעיירת העולים שדרות. ארבעה מאחיו מגויסים ומשרתים כל אחד ביחידה אחת. הוא עצמו לא מגויס מטעמי בריאות. אבל הוא ניצב ליד אחד הגשרים שעל התעלה, לבוש מדים מאולתרים, ומסייע בחילוף פצועים. "יצאתי לחפש את אחי", הוא מספר. "הוא משרת ב" תור חובש. הוא רק בן 19. ראיתי שהוא מתרגש למראה הפצועים וחונפגעים. נש" ארתי כדי לעזור לו."

בעמדה קדמית מתרוצץ בחור בעל פני איכה. מושבניק בכל רמ"ח אבריו. בשי" רות הסדיר כיהן במחיצתו של חאלוף. חאלוף שלו השתחרר אך גויס במילח"מה. לו לא קראו. אבל הוא לא מתנין.

"המפקד צריך אותי", אמר. "עשרים שנה עבדנו יחד. אני מכיר אותו יותר מכל אדם אחר. אני מבין אותו כפי שאיש לא יבין אותו. אני צריך להיות כאן."

מכונית שק"ם נוטה על צידה בצד ה" דרך, נראית כעומדת להתחפף אחרי ש" שקעה בחולות. "משחו במנוע התקלקל", מסבירים השק"מסטים. לסדנאות חניי" דות אין זמן לספל ברגע זה במכונית השק"ם. "הטנקים חשונים יותר" לפתע נעצר ג'יפ אזרחי. איש בעל שיער-שיבה קופץ מתוכו וניגש אל מכונית השק"ם. "מה הבעיות?" הוא שואל. תוך מיספר דקות מצליחים להפעיל את המכונית ולחלצה מהחולות. "הייתי פעם מכונאי" מספר הגבר שגילו מתקרב ל-60. "תיאר" תי לעצמי שאוכל להועיל כאן."

צעירים שרק לפני שבועות מספר שוח" ורו משירות סדיר וטרם הוצבו ליחידות מילואים, חוזרים ומתניצים ביחידות ה" אם שלהם, יחד עם חבריהם שטרם הש" תחררו. הם מקבלים מדים ושק, נלחמים בקו הראשון. כמה מהם נופלים. "מה יהיה?" שואלים חבריהם הממשיכים ל-

נקודת האיסוף

בעורף החזית, במרחק קילומטרים ספורים מקו האש, ממוקמת נקודת-איסוף הפצועים. לכאן מביאים את הפצועים מקו האש באמבולנסים, בנגמ"שים ובמסוקים זעירים, אחרי שקיבלו טיפול.

הילחם. "מי ידאג למשפחות שלהם?" מסבירים להם כי הם יחויילו אחרי ה" מוות.

אלה, בצד המגויסים שאינם נופלים מהם במסירות ובגילויי הקרבה והתנד" בות, מהווים את סודו הגדול של צה"ל. זהו הגורם שלא נלקח אף פעם בשיקוף לים הקרים של הערכת הכוחות, וחישוב מספרי הטנקים, המטוסים והתותחים. הם המשקפים אולי יותר מכל דבר אחר, את רוחו האמיתית של הצבא הזה. זוהי הרוח שחוללה את המיפנה הג" דול ואיפשרה את הפריצה ששניתה את פני המלחמה.

ב יום ה-18 של המלחמה, כאשר הפסקת-האש עליה הסכימו הצד" דים לא התבצעה בשטח, וקרבות מרים היו נטושים משני עברי התעלה באותו היקף כימעט כמו בכל ימי המלחמה הקודמים, המשיך הציר המוביל אל ראש-הגשר בגדה המערבית להיות עורק החיים הראשי של הכוחות הלוחמים במרחק 60 קילומטרים מקהיר. אלא ששוב לא היה כל דימיון בינו לבין הציר שניסרץ בתחילה.

התחום המוגן של הציר משני עבריו התרחב עד לרוחב של עשרות קילומטרים משני צידיו. הפריצה הצרה, שרק מעטים האמינו ביכולתה להחזיק מעמד לאורך זמן, שקקה חיים בכל שעות היום וה" לילה. "זוהי ממש אוטוסטרדה! התפעלו החיילים ששעטו לאורך הדרך. "אפילו ברחוב דיזנגוף בשעות השיא אין תנועה כזאת."

על אחד הגשרים שעל התעלה ניצב אחד המפקדים, שהיו בקו האש מרא" שית המלחמה והתבונן במחזה המרהיב כמי שאינו מאמין למראה עיניו. "זוהי הרכבת הימית שלנו", העיר לו אחד ה" חיילים שעמד לידו.

"עוזב שטויות", אמר המפקד, "שום רכבת אווירית ושום רכבת ימית — זוהי הרכבת האנושית."

הנחיתה

שניים מאנשי נקודת האיסוף הקידמית של חיל-הרפואה מביטים במסוק החוללה הג" דול הנוחת במקום המסומן לו. ברגע בו נוחת המסוק כבר מת-

חילים להוביל אל קרביז את הפצועים שקיבלו טיפול רפואי מידי הרופאים בנקודת האיסוף. דקות מיספר אחרי הנחיתה כבר ממריא המסוק עם הפצועים צפונה לבתי-חולים אשר במרכז הארץ.

טור מובילי האלונקות

מסוק הובלת הפצועים נחת על הר גבעה בקרבת נקודת האיסוף. מ" שמאל נראית על הגיבעה השיירה הארוכה של נושאי האלונקות, המובילים את הפצועים

אל המסוק. הדאגה לפינויים המהיר של הפצועים, שהגיעה הפעם לשיאים חדשים, הצילה חיי רבים מהם. גם בשעת הטיסה אל בית-החולים שבגורף, ממשיכים הפצועים לקבל כל העת טיפול מידי הרופאים הנמצאים עמם יחד במסוק, משגיחים על מצבם ללא הפסקה.

"שוב הוכח שלא קווים גיאוגרפיים,

לא הרים ולא נתיבי מים, ואף

לא ביצורים מושלמים ככל שיוכלו -

הם תחליף לאומץ-ליבם, לתושייתם

ולכושר לחימתם של חיילינו..."

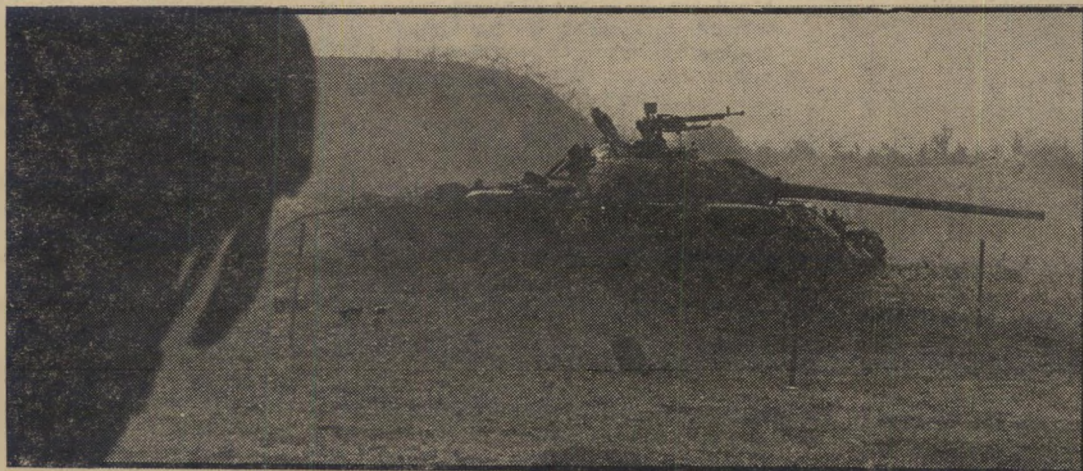

16 באוקטובר 1973

הכנסת התכנסה ביום ה-11 של המלחמה כדי לשמוע הודעה מפי ראש-הממשלה ולאשר את חוקי מימון המלחמה. זה הפעם הראשונה שודרו כל הנאומים — ובכללם נאום של אורי אבנרי — בשידור חי בטלוויזיה ובקולנוע.

בגמר הדיון הצטרפנו להחלטה שנועדה להדגיש את האחדות הלאומית בימי המלחמה. רק סיעת רק"ח הצביעה נגדה. אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה.

המלחמה האכזרית נמצאת בעיצומה. אחינו בצ"ח ובדרום ערוכים לקרב, וכל אחד מהם עלול להיקרא בכל רגע לחרף את נפשו. מאות משפחות קיבלו זה

בחזית התעלה: טנק מצרי שרוף באחד ממעוזי קו בר-לב ששוחזרו

המלחמה האחרונה!

עקר, אלא ניצחון שיחיה צמוד לתוכנית-שלום מגובשת, ליוזמת-שלום נועזת ואמיצה, להצעה של שלום שגם עמית-ערב, והעם הפלסטיני בפרט, יוכלו לחיות עימו ללא פגיעה בקיומם ובכבודם הלאומי. אי-אפשר להכ" תיב שלום. עצם הסיסמה הזאת היא אבסורד גמור. השלום צריך לצמוח מרצון העמים. הניצחון המזהיר של מלחמת ששת-הימים, ניצחון חד-משמעי ומוחץ מאין כמוהו, לא נתן לנו שלום כזה. הבה נדאג שבגמר מלחמה זו אכן בוא יבוא השלום. אין זה תלוי רק בנו. אבל זה תלוי גם בנו. זוהי המלחמה הרביעית. בעיצומה, הבה נחליט: נעשה את הכל כדי שתהיה המלחמה האחרונה.

מם אינם תחליף לשלום, ואינם מסוגלים למנוע הת-קפת-פתע, ואין בכוחם להרתיע אויב, ואין בכוחם להבטיח לנו אפילו תנאים איסטרטגיים אידיאליים, אם נגזר עלינו להילחם שוב. הנה באה התקפת-פתע על קווי הפסקת-האש. הפסקת-האש עצמה היתה קצרה יותר מאשר לפני כל סיבוב קודם — שש שנים ורבע בסך-הכל. קווי הפסקת-האש — רחוק ככל שהיו — לא מנעו מלחמה. הם לא הביאו את השלום. עכשיו שומה עלינו להילחם. שומה עלינו לשבור כל כוח התוקף אותנו. אולם גם תוך כדי מלחמה נזכור כי הייעד העיקרי שלנו אינו עוד ניצחון צבאי

עתה את הידיעה הנוראה על אובדן היקר להם מכל. אמהות ואבות, רעות ובנים, חרדים לגורל יקיריהם. אין זה הרגע למחלוקת ולפולמוס. ישנם סימנים שאלה גדולים וחמורים, אשר חובתנו היא לעוררם ול-בדקם. אך לא זו השעה להציגם לחקירה ולתשובה. בני ישראל, ללא הבדל של השקפה פוליטית, עומי דים ברגע זה בצותא, פנים אל פנים מול פני הסכנה, ומשליכים את חייהם מנגד. זכותם היא לדעת שהעם מאוחד מאחוריהם. בימי קרב, האחדות הלאומית היא כורח מוחלט.

לכן, ננצור את השאלות בלבנו, עד לתום הקרבות. יידעו חיילינו, יידעו העולם, יידעו גם יריבינו אשר מעבר לחזית-הדם, שעם אחד הננו, שנגן על מדינתנו, שכוחנו עימנו, שהמוראל בעורף גבוה, גבוה כפי שהנחו בחזיתות. אם נגזר עלינו לנהל מלחמה, נעמוד בה.

יידע-נא העולם, ויידע-נא עמית-ערב גם זאת: חיילי ישראל בשתי החזיתות נקיים מתאוות-נקם. ביום הא-חד-עשר של מלחמה זו, שלא אנחנו פתחנו בה, בטו-חם חיילינו בצפון ובדרום בכושרנו לתקוף ולנצח. אך אין בליבם צימאון לדם, אין בליבם כל תאוה לכי-בושים. אין עניינם נשואות לעוד שטחים. המיטלה האחת בליבם, המיטלה האחת בלב כל אם ואב, היא זו: תהיינה-נא מלחמה זו האחרונה.

מעל לכל שאיפה לתהילה צבאית, אפילו מעל לשאי-פה לניצחון מוחץ, עומדת השאיפה לשלום — שלום של חיים וביטחון וצדק.

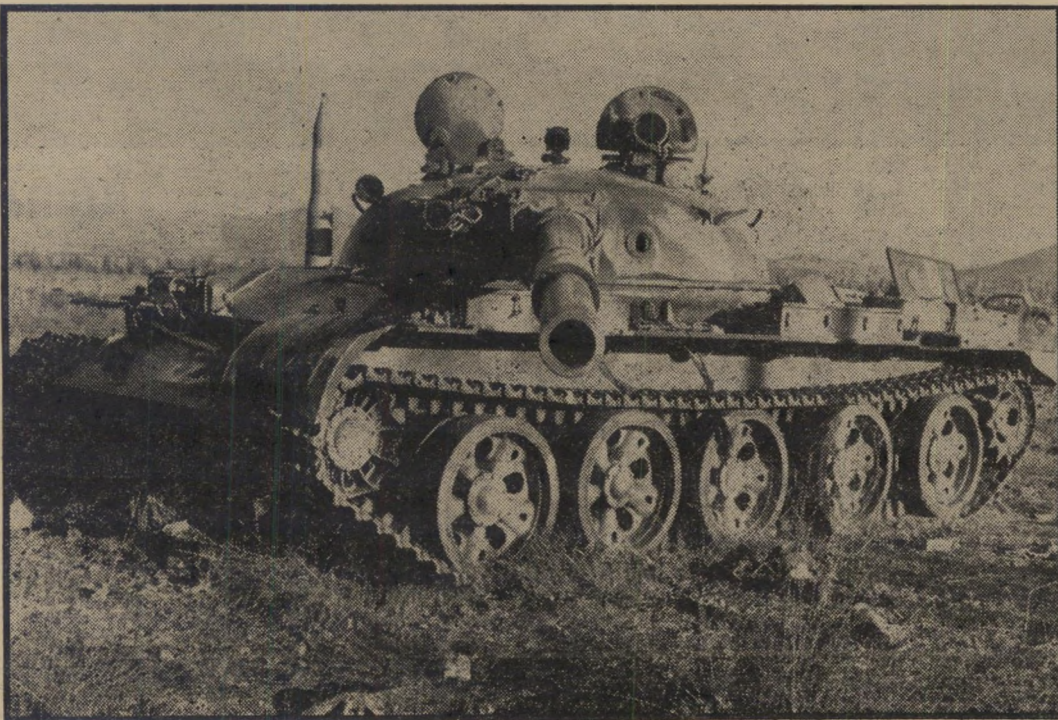
בלמנו שתי התקפות-מחץ אדירות-כוח, משופעות בנשק הסובייטי החדוש ביותר. אנחנו חזקים בשתי החזיתות. שוב הוכח שלא קווים גיאוגרפיים, ולא הרים, ולא נתיבי-מים, ואף לא ביצורים מושלמים, הם תחליף לאומץ-ליבם, לתושייתם, לכושר-לחימתם של לוחמינו. זהו גבול-הביטחון האמיתי, גבול-הביטחון האחד העומד במבחן האש: צבא ההגנה לישראל.

אדוני היושב-ראש,

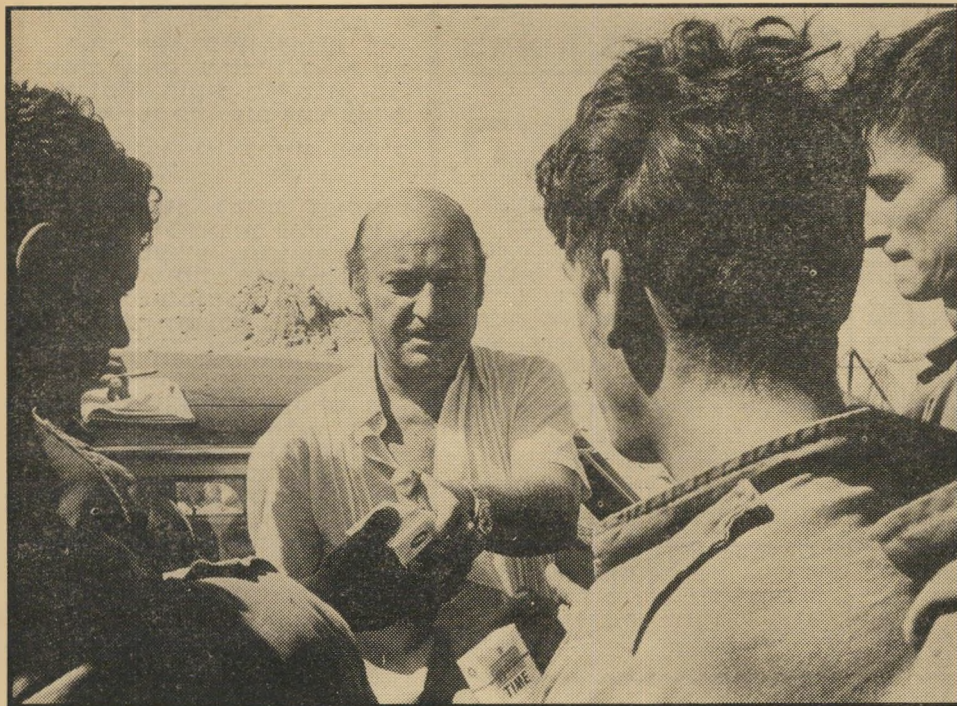
עוד מוקדם מדי מלהפיק את כל לקחי הימים האחרונים, ולהתווכח עליהם. תמנהי על כמה מן הנו-אמים היום שהתיימרו לעשות זאת. במשך שש שנים התווכחנו על "גבולות-ביטחון אידיאליים", על שלום ועל סיפוח שטחים. וכוח זה יתחדש ביתר שאת למחרת המלחמה הזאת. לא ננהל אותה עכשיו.

נאמר רק זאת: אין תחליף לשלום.

במשך שש שנים תמכנו בגישה שאמרה: לא נוזז אף מילימטר אחד מקו הפסקת-האש מבלי שנשיג תחילה שלום, שלום של ממש אשר יבטיח את ביטחו-נו, ואשר ימנע במעל כל סכנה של התקפת-פתע. אולם אמרנו גם זאת: קווי הפסקת-האש כשלע-

טנק סורי טי-62, נטוש על אם הדרך לדמשק

הוא קבלן ישראלי, בעל החברה הקבלנית "קלרין". ריקרדו שעלה לפני שמונה שנים מארגנטינה, הוא אב לחמישה בנים, שכולם משרתים בצה"ל, כל אחד ביחידה אחרת. כאשר פרצה המלחמה לא יכול היה ריקרדו לשבת בבית. הוא נטל את מכונית הדודג' שלו, יצא עמם לחזית כדי לחפש שם את בניו ולשאול בשלומם. אולם ריקרדו לא נסע במכונית ריקה. הוא העמיס במכוניתו אלפי קופסאות סיגריות, עופות צלויים, פירות, לפתנים ומעדנים אחרים. אותם חילק לחיילים בקווים הראשונים של החזיתות. בתמונה נראה ריקרדו מחזק סיגריות לחיילים בחזית התעלה.

ריקרדו מטוב

בדיחות המלחמה

עם בריא הוא עם הידוע לצ' חוק גם בשעותיו הקשות ביו"ר. בדיחות מילחמת יום הכיפורים הוכיחו שהישראלים מנצחים גם בחזית זו. להלן לקט של כמה מהבדיחות שנפוצו בחזית ובעורף בשבועיים הי"א אחרונים:

● "שמעת? המצרים הצליחו להרוס לנו שני גשרים!"

"מה פתאום? איזה גשרים?"
"את הגשר של סוכות ויום הגשר של שמיני עצרת!"

● כמה מהעולים החדשים קיבלו צווי-גיוס לחיל-השריון. אבל הם הודיעו שיהיו מוכנים לעלות רק על טנקים עם מיספרים לבנים.

● את כל העולים החדשים מגרופיה, שולחים לסיני. למה?

כי שם אין דרכים, יש רק שבילים.

● בין כל האלופים במילואים שגויסו מתוך צה"ל היה גם הארכיאולוג, רב-אלוף יגאל ידין.

"מה פתאום גייסו אותו?"
"זה כדי שיתכנן מצדה חדשה!"

● אפילו את זלמן שז"ר, הנשיא לשעבר, גייסו. איזה תפקיד נתנו לו?
"ועץ-מייוחד לאפרים קציר."

● למה גייסו את האלוף שלמה ("צ'יק") להט, מועמד הליכוד לעיריית תל-אביב? זה כדי שיוכל ללחוץ ידיים לחיילים העוברים את התעלה ולהצטלם איתם.

אהל-אור של ספר. קבלת פנים הקודמת מסוג זה נערכה עם הוצאת קובץ פסקי-הדין של בית-המשפט העליון של ארצות-הברית ב-2000 השנים הי"א אחרונות. לוריא הועיק את אשתו מגיווי-יורק שתביא לו לבנים וציוד אישי לושינגטון, טס משם לישראל. לאכזבתו הסתבר לו בנמל-התעופה כי בגילו, 41, לא זקוקים לו כבר יותר ביחידתו. רענו הפך לכתב-חוק, הספיק לסקור את קרבות רמת-הגולן לפני שחזר לושינגטון כדי להשתתף שם בקבלת-הפנים שתיערך לכבודו בסינאט.

הפגזה כבדה נחתה על הכביש המוביל לסאסא. בואכה דמשק. כמה חיילים עמדו במרחק-מה. הסתכלו בפטירות שהתרוממו והקשיבו לרעמים. לפתע, לייד אוזניהם, שמעו קול שמימי. תחילה לא הבינו מה קורה. כשהסתובבו נוכחו לדעת שמכונית לבנה אורחית קטנה התקרבה אליהם מאחור. בתוכה ישב איש קרח, לפיו חצוצרה מכהיקה, והוא ניגן להם שיר-לכת. כאשר סיים יצא מהמכונית, והגיש לכל חייל כרטיס-ביסור ועליו הכתובת: "יצחק קייט", סולן בחצוצרה, רח' הי"א רימון 10. קיראון. בעט הוספו המילים: "לתחנות ומסיבות, מציג את תזמורתו הסולנים". לאחר מכן ניגש הסולן לטאנק שהופיע מבין הפטירות, וחילק לחיילים תפוחים.

בין האמנים שהגיעו ל-ארץ מיד אחרי פרוץ הקרבות, בלט הזמר אריס סאן. כאשר נודע לו על פרוץ המלחמה, סגר אריס את מועדון-הלילה שלו בניו-יורק, "גייס" את כל אנשי התזמורת שלו, שחל-קם לא רק שאינם ישראלים, אלא אפילו אינם יהודים. הוא הטיס את כולם על חשבונו ל-ארץ, כדי שיכלו ללוות אותו בהופעותיו בפני החיילים.

אורי בן-ארי

שהועלה מדרגת אלוף-משנה לדרגת תת-אלוף בעיצומה של המלחמה, משרת כקצין מטה ב"פיקוד הדרום. בנו משרת באחת היחידות הלוחמות בדרום. כי שהגיעה אליו הידיעה כי בנו השתתף באחד הקרבות המרים שהתנהלו בחזית התעלה, סרב אורי בן-ארי לשמוע את תור צאות הקרב, מחשש פן יודע לו כי בנו הוא בין הנפגעים. רק מאוחר יותר, כאשר בשרו לו כי בנו בריא ושלם לא יכול היה איש השיריון הוותיק ל-למוד הקרבות לעזור בעד רג-שותיו ודמעות ניקו בעיניו.

אנשים התחרו זה בזה בהמצאת חרונים. כשלאחד נגמרו פתאום החרונים, אמר לחברו: "אשתך שוכבת עם השכר", אבל זה לא חרוז, השיב לו המיתחרת. "אולי זה לא חרוז", אמר הי"א איש, "אבל זה אמת". סיכם תת-אלוף להב: "אולי הביטוי נשבור להם את העצמות" אי-נו כל כך עדין, אבל הוא אמת.

בישיבת הכנסת המיוחדת שכונסה בשבוע השני למלחמה, בלטו שני חברי כנסת שהופיעו לישיבה כשהם לבושים מדים. היו אלה עוזי פיינרמן, ח"כ המערך, שהור פיע בדרגות סגן-אלוף וח"כ הרשימה הממלכתית זלמן שז"ר, שהופיע כשהוא לבוש מדים ועונד דרגות סרן. לא היו אלה הח"כים היחידים המגויי-סים. אבל חברי כנסת אחרים העדיפו להסיר מדיהם לפני ש-נכנסו לישיבה. הרושם הקרבי שעשו שני הח"כים במדים היו מוגזם במיקצת. שניהם משר-תים בעורף. כך, למשל, משרת זלמן שובל כקצין ליווי לעתור נאי חוץ ביחידת הקשר לעתור-נות.

אחת התופעות המעוררות בימי המלחמה היתה נהירתם של אמנים ישראלים וזרים מכל רחבי העולם, שביטלו את הת-חייבויותיהם הקודמות, והגיעו לארץ כדי לצאת ולבדר את הי"א חילים בחזיתות. בין אלה ש-הגיעו לארץ היו אמנים כמו דיאנרד כהן, אנריקו מסי, יאם, דני קיי, יגאל בשן, ורבים רבים אחרים, שעשו כי-מיטב יכולתם כדי לתרום ל-העלאת המוראל בחזית ובעור-רף. רק אמן אחד עזב את ישר-אל במטוס הראשון שיצא מים נמל התעופה של לוד ביום הראשון של המלחמה. היה זה הזמר אבי עזריים.

מאות ישראלים שיצאו ערב פרוץ המלחמה לשיט של נופש באגן הים התיכון באניית הנוסעים הישראלית דן, נאלצו לבלות את חג הסוכות בלב-ים. אחרי שלא ניתן להם לרדת באף אחד מנמלי אירופה, שם היו מיועדים לבקר, בגלל מצב המלחמה באזור, בין הנוסעים באניה היה גם השחקן ראובן בריינר, שאמרו היה לשעשע את הנופשים על האונייה.

בין הישראלים שמיהרו לתזור לארץ מיד עם פרוץ הי"א מלחמה, היה גם צייר הקא-ריקטורות רענן לוריא, הי"א נימנה כיום עם חשובי הקא-ריקטוריסטים בארצות-הברית. לוריא שהה בושינגטון כאשר נודע לו על פרוץ הקרבות, כדי להכין מאורע שיא בקאריירה שלו. ב-26 בחודש זה עורכים הסינאטורים אכרה ריבי קון ולואל וייקר קבלת פנים רשמית מטעם הסינאט האמרי-קאי לכבודו של לוריא, לרגל הופעת ספר הקאריקטורות שלו היוצא לאור מטעם הוצאת הספרים של הניו-יורק טיימס. זוהי קבלת הפנים הרשמית הי"א שניה בהיסטוריה של הסינאט האמריקאי הנערכת לרגל הוצ-

כבר בשלבים הראשונים של המלחמה הופתעו לוחמים לראות את תת-אלוף רפאל ("רפול") איתן, שפקד על אחת היחידות הלוחמות, כשי-ידו נאחזת בחבשה. עד מהרה זכה רפול לתואר "הגיבור הי"א גידם" שהיה מוגזם במיקצת. שכן רפול לא נפצע במלחמה. ידו נחבשה מיספר ימים לפני שפרצה המלחמה. מסתבר כי רפול עבד בנגרייה במישקו הי"א פרטי במושב בו הוא מתגורר, ותוך כדי עבודה חתך במשור את אצבעותיו.

מפקד פצוע אחר היה האלוף אריאל ("אריק") שרון, שנפצע בצורה קלה ב-מיצחו בעת ביקורו בגדה הי"א מערבית של התעלה. אבל הי"א תחבושת שעטפה את ראשו של

אלי רונן

התל-אביבית, "אצל רונן" בי"א כיכר מלכי ישראל, נראה דו-הר בטיני לעבר תעלת סואץ בעקבות כוחות צה"ל שצלחו את התעלה. אלי, שהוא אחיו של גקי רונן, בעל מילולה מיתחרה בתל-אביב, נשאל ל-שם מה הוא ממחר כל כך להדביק את הלוחמים שצלחו את התעלה. "אני מפתח שאחי יגיע ראשון למצריים", אמר "ויקום שם מטעדה לפני".

אריק לא הפריעה לראייתו התי-דה. כחלקאי בדם היה זה אריק שהבחין ראשון אחרי צליחת התעלה בברזי מים של צינורות שהניחו המצרים על מנת לס-פק מים לכוחותיהם בגדה הי"א מיוזחית. אריק ניגש אל הבר-זים ובמו ידיו סגר אותם.

אחד הביטויים שעורר תרעומת רבה וגלים של ביקור-רת היה הביטוי "נשבור להם את העצמות", בו השתמש הי"א רמטכ"ל, רב-אלוף דוד ("דדו") אלעזר, בהופיעו בשלבים הי"א ראשונים של המלחמה בפני כתבי החוץ ומצלמות הטל-וויזיה, נראה היה שדרו לא הבין את הביקורת על הביטוי הצורם בו השתמש, שכן ב-ראיון מפורסם שבוע אחר-כך, חזר והחזיק באותו ביטוי עז-מו. להגנתו של הרמטכ"ל נח-לץ דובר צה"ל, תת-אלוף פנ-חם ("פנינה") זילב, שכדרכו נעזר בבדיחה כדי להצדיק את הביטוי. סיפר פנינה: "שני

קשה, קשה מאוד להיות דפי-
טיסט בזמן האחרון.

ועוד יותר קשה להיות דפי-
טיסט שחייב להוציא לאור שני
עמודים מצחיקים מדי שבוע, מב-
לי להתחשב בהודעות דובר צה"ל.

ולמי כבר בא להיות מצחיק
עכשיו?

איך אפשר להיות דפיטיסט
פעיל, מרעיל-בארות פורה, זורע-
ספקות מקצועי ומשחית-ילדים
יעיל, כשרשימת, "מילות-הטאבו"
והמושגים-המוקצים - מחמת-מי-
אוס, גדלה והולכת מידי יום?

לך ותכתוב סאטירה של-ממש,
שעה שאסור להשתמש במילים
כמו: ביזיון, מתים, צעירים, גבו-
לות, פלסטיני, חאטאריש, העם-
היהודי, טוהר-נשק, יוני 67, זק-
נים, יאנקים, לכבות-את-האור,
אלמנות, ערבים-טובים, כיבוש,
עבודה-ערבית, אוגנדה, בשביל-
מה-היינו-צריכים-את-זה.

לכן, עד להודעה חדשה, אנחנו
מצחיקים בלבד, וגם זה לא כל
כך קל.

אחר-כך, נראה...

מה לשלוח

לחזית

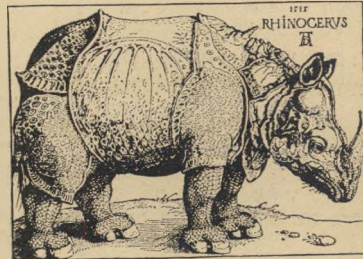
גם לביתך חודרים ודאי, מדי רגע,
צעירים רעננים בגילים 0.5—7.5, למט-
רות התרמה שונות. אם עדיין נותרו ב-
ביתך מספר חפצים שלא מצאו כתובת
צבאית, הרי לך עצות שימושיות, כיצד
להפטר מהם בכל-זאת:

א. מאפרות

עקב כמות הסיגריות הבלתי-שפויה
שנשלחה לחיילינו, התמלאה החזית ב-
בדלי סיגריות ובנפרורים שרופים. אנא
איספו 600,000 מאפרות (רצוי אוטומא-
טיות ודקורטיביות).

ב. חיות שעשועים

חסרות בחזית חיות שעשועים רבות.
במיוחד תנינים, זברות וג'ירפות. אנא

הימנעו ממשלוח אנטילופות וקרנפים, ש-
כן דווקא מיינס אלה מצויים בשפע.

ג. שעונים

במיוחד שעוני חול — לבישול ביצים
קשות.

ד. אלבומים

מומלץ במיוחד: אלבום "כ"ה שנות
זוארץ", בכריכה קשה ובצבעים טבעיים,
עם הקדמתו של לורנס איש-ערב.

ה. כלי נשק

מי שיש לו בביתו כלי-נשק ישנים,
במיוחד טנקים (מכל סוג שהוא) תות-
חיס-מתנייעים, ומטוסי קרב שונים, מת-
בקש להביא את הציד לווידע-למען-החייל.

ו. כסף

כסף קטן לשק"ם. כסף גדול לפוקר.

ז. תשמישי קדושה

במיוחד רעשנים לפורים ואפיקומן ל-
פסח.

ח. שונות

בעיקר עם בטירות.

בראיון בלעדי ל"ZOO הארץ":

ה' צבאות: יש מי שימלא את מקומי

זוארץ: מהן תכניותיך לעתיד?
צבאות: נראה לי כי אפרוש בזמן
הקרוב. (בהנחה) אחרי ששמעתי את נאיר
מו של מ. בגין בכנסת ברור לי כי יש מי
שימלא את מקומי (בביטחון) בהחלט יש.
(כממתיק טוד) לך אני יכול לגלות, יש ב-
דעתי להעלותו מח"כ פשוט לדרגת גביא
— אבל בינתיים, (קורץ) שיישאר בינינו.
זוארץ: ודאי, ודאי.

ישראל מגיבה בחומרה

מספר רחובות בערי הארץ נותקו ל-
אחרונה מאספקת-המים, מרשת-החש-
מל ומהבויב הארצי. כן הופסקה חלו-
קת הדואר ברחובות אלה, ונסגרו חנו-
יות המכולת והירקות.

המדובר ברחובות הנושאים שמות
מדינות אפריקניות ומנהיגיהן, ביניהם
רחוב קונגו-ברווזיל, שדרות מובוטו
וסימטת קאמרון. כן הוזכרו מדרגות
ניז'ר, כיכר טנזניה ומורד וולטה-העיי-
לית.

ניתוקם של הרחובות ממשאבי-המ-
דינה בא, לדברי מקור מהימן, בתגו-
בה לניתוק היחסים עם מדינת ישראל.
עוד נודע, כי מאיימים בצימצום אס-
פקת הביצים ומוצרי-החלב לרחוב
ליאופולד, סגור ולקרית-יוליוס (ניי-
ארארא), כאהרה מפורשת מפני הח-
לטות פזיזות של המנהיגים הנ"ל.
לניתוק הטלפונים בשכונת נווה-
ניקרגואה אין כל קשר עם הצעדים
שננקטו לעיל. הניתוק נגרם ע"י טרק-
טור שעסק בחפירות באיזור.

דבר המערכת

חשבון הנפש

נדמה כי בעוד רועמים התחתים בוי
אכהידמשק, יש להרהר שנית בעת-
זה של אותה כבדת-ארץ אשר החזיר צבא-
נו האמין לידנו — לאחר שנרמסה,
משך שנים רבות, תחת מגפו של האוייב
הסורי ותחת השפעתו של ל. ברדנייב, הי-
צורר הקומוניסטי.

מן הדיון כי אותו חבל-ארץ, הידוע מאז
ימי אבותינו בשמו הרייהחורן, והמיו-
שב ביד ידינו הדרוזים, ישוב אל צור-
מחצבתו.

חשיבות רבה יש לפלך דרוזייהחורני
תחת שלטוננו, הן מן הבחינה הסטר-
טגית והן מן האספקט המדיני.

שדות החורן ישמשו מקום מרעה משו-
בח לצאננו ולבקרנו, ואף מחצבים רבים
טמונים באדמתם הפורייה.

גדולה חשיבותם של הרי החורן ב-
הגנה על גבולנו הצפוני מפני ח. אסאד
וחבורתו, וברור כי אם נתקע יחד בשע-
רי ארם-דמשק יחשבו פעמיים אותם
מרצחים, בטנם יניפו עלינו ידיהם.

שומה עלינו להניף את הדגל ה"תכודי"
לכן מעל רמות הגלעד, כי בנפשונו
היא.

והתבוסתנים יידומו!

בנוה-הצבאית).
זוארץ: מר צבאות, מהו לדעתך
ההבדל בין מלחמת יומידין לבין
המלחמות הקודמות?

צבאות: (בקול שלי, מטעים כל מילה)
זוהי המלחמה ה-476 שאני נלחם בשורות
עם ישראל, וזוהי אחת הקשות שבהן.
המלחמה תפסה אותי, "על חם" כמו ש-
אומרים, שעה שהייתי עסוק בענייני יום-
הכיפורים. המעבר להתקפה היה קשה, אבל
כיום ניתן לומר שמלאכי ואני שולטים
היטב במצב.

זוארץ: התוכל לפרט?
צבאות: (מחייך) אתן לך שתי דוג-
מאות: החלטת ניקסון על אספקת נשק
לישראל, היא טקטיקה בה השתמשתי עוד
רמו ה"טראגית" של מפקד חיל-הטילים הי-
סובייטי, ומעשים אחרים, שעוד ידובר בהם.

ההמולה ברקיע השביעי, בו התמקם
מטה החירום של ה' צבאות, רבה ביותר.
המקום הומה ככוורת: קבוצת כרובים צעירי-
רים מן הגדנ"ע ממיינת את התפילות ש-
הגיעו זה עתה מן הכותל, בעוד קבוצת
כרוביות נאות אורות מנותקת קרב מבשר
לוותן משומר ומגולש שור-הבר. ה' צב-
אות עצמו נמצא בעמדת פיקוד קדמית
ליד כוכב-הצפון יחד עם קבוצת שרפים,
ביניהם עוזריו לתפקידיו מיוחדים — גב-
ריאל, מיכאל ורפאל — כולם עטויים כנפי
שדה והילות קרב.

לא קל לפגוש את ה' צבאות (צבאות-
קה, בפי פיקודיו), בימים אלה. רק אחרי
השתדלויות רבות הצלחנו להגיע אליו ול-
דובבו. (יתכן כי זהו המקום לציון שלמ-
רות גילו הגבוה ופרופיל נמוך, גויס מר
צבאות לשירות מילואים בהתערבותם ה-
פעילה של מיספר חברי-כנסת ואנשי הרי-

מה צפוי לנו מחר?

בגולן ללא שינוי * צפוי המשך הערפל בסואץ

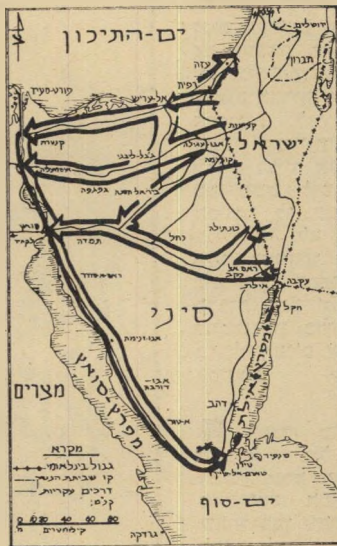
מאת כתבת המיוחד

בגולן:

שקע ברומטרי מהררי אנטוליה,
ממשיך בהתקדמותו מערבה (ראה
מפה). כתוצאה מכך נגרם אפק
לחץ גבוה, החודר לאזורנו מצפון.
זרם אוויר קר מרוסיה נע מזרחה
ובעקבותיו לחצים מקומיים בתור-
כיה ובספרד.

גזרת התעלה:

ירידה ברומטריה, גורמת להת-
עננות מוגברת ובעקבותיה לקרור
האדמה. מעלות החום, שהן גבו-
הות יחסית לעונה זו הביאו להת-
אידות מוגברת. הערפל ילך איפוא
ויתעבה לקראת הלילה.

השמות?

— סורקיס נמצא בשבי הסורי! כבר
שבועיים! זה מה ששבר אותם.
— מה אתה מדבר! הרי אתמול רא-
תי אותו בטלוויזיה!
— מחליף! לשמירה על המוראל.
— ועל דיין שמעת?
— לא.
— מתברר שהוא רואה בשתי העיניים,
כמו נץ. הוא רק עשה את עצמו עיוור
כדי להוריד פרופיל.
— מה אתה אומר?
— וזה עוד לא כלום, על אידי אמין
שמעת?
— לא.
— הוא שבוי בידינו. תפסו אותו מס-
תובב בחטיבה העיראקית.
— עשה לי טובה, את השמועה הזאת
תעזוב. היא נשמעת הגיונית.

— שמעת?
— לא.
— הבן של דודיק המח"ט, הלך.
— מה אתה אומר!
— מה שאתה שומע!
— אבל אין לו בן בכלל.
— זה לא סיבה. ואת זה שמעת?
— לא.
— 42 חיילות נאנסו בפראות על-ידי
גדוד טנקים מצריים! אומרים שלא מצ-
או מהן כלום.
— אני לא מאמין.
— מה אתה לא מאמין? בן אחותי
היה שם וראה בעצמו שני טנקים מצ-
ריים מסתובבים מסביב למגורי הבנות,
עם חייוך. ואת זה סיפרו לך?
— לא.

מה לשלוח לעורף

חייל!
עד עתה אספו חיילינו 80 טון ופלות
מצופות, 65 טון ופלות מצופים, 45 טון
סיגריות ו-109 טון ממתקים ועוגות.
העורף נותר ללא ממתקים. העורף רעב
לספרי בלשים (במיוחד פאטריק קיס),
חוברות וכדו'.
אנא שילחו חבילות לקרובים, וידי-
דיכם בעודף, שגם הם ירגישו את עצמם
בלתי-מקופחים.

חייל זכור! תרומתך חיונית
לעורף.
המתק את חייו!
עזור לו להתגבר על שעותיו
הקשות!

פכים קטנים

מן העולם הרחב

● אהבה ושכרה

וילהלמה שטראסה היא קופת גורילה
העובדת למחייתה כשימפנזה בגן-החיות
של באדן-באדן בגרמניה-גרמניה.
כל הנסיונות למצוא חתן לוילהלמה
עלו בתוהו. עשרות שימפנזים מיוחמים
ממייב גני-החיות באירופה נדחו ע"י ה-

קופה העיקשת. אך מה שלא הצליחו
אלה לעשות, הצליח, להפתעת הכל, שר-
מרהגן.

וילהלם טל (27) שהקופיף החמוד הוא
בנו בכורו, הסביר לכתבים, "לא הייתם
מתפלאים, אילו ראיתם את אשתי."

● מי נשאר בים האכזר

בעיירת הדייגים הקורסיקאית הקטנה
קנדולסיקון (1216 תושבים) הלכו התאו-

מים פייר צבוטוטי (13) וז'אן-פול קוטוטי
(25) לים.
צבוטוטי טבע. לא נותר אלא לנחש מי
נשאר...

עצה קטנה

חייל יקר,
בדאי נותרו ביחידתך אלפי אתרו-
גים משומשים, לאחר חג הסוכות. נציע
לך שני מתכונים שבעזרתם תוכל לנצל
את עודפי הפרי לצרכיך האישיים.

1. תה עם אתרוג.
שקית תה. כוס מים חמים. שתי כפיות
סוכר. אתרוג אחד.
צק כוס מים חמים על שקית התה
והמתק בכפיות הסוכר. עתה חתוך את
האתרוג לחצי, סחט את תוכנו אל כוס
התה, והמשקה מוכן לשתיה.

2. אתרוגל-מוגל.
שני חלמונים. דבש. כוס חלב חם.
אתרוג.
ערבב הכל יחד בעזרת הולב, ושתה
בעיניים עצומות.

**FOLLOW
THE
GUN!**

**COME
TO
ISRAEL**

מעשה ברכבת אווירית

הפעם, ילדים, נספר לכם סיפור על גבורתה של ילדה קטנה, ממש בגילכם,
אשר שמה נפשה ככפה (ראה ציור) והצילה את ישראל.

חנה'לה הקטנה (בת 9½ בעוד חודש) היא בתו של שומר המסילה. יתומה
חנה'לה מאם, ואחים אין לה. מדי בוקר קם אביה, לוקח את שני פנסיו — האדום
והירוק, ויוצא אל המסילה כדי להזהיר את הרכבת הגדולה והמהירה מפני כל
סכנה ופגע.

יום אחד, חלה אביה של חנה'לה וחזמו עלה. חנה'לה כיבדה את הרצפות,
ביקתה את הבית והגישה סמי-מרפא לפיו של אביה הקודח המוטל במיטתו.
והנה, שומעת היא לפתע כי הרדיו מבשר על בואה של רכבת-אווירית גדולה
מארץ רחוקה. וברכבת הזאת, כך שח הרדיו, מצויים כלי-נשק חשובים ויקרים,
אשר נשלחים לחיילינו הלוחמים בשדה הקרב.

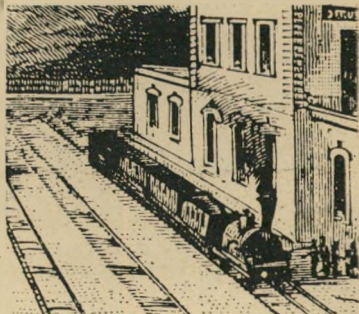
ואותו יום, יום סופה הוא. הגשם יורד
ללא-הרף, ורועמים הברקים. וחנה'לה חו-
שבת: "עלי להזהיר את רכבת-האוויר
מפני הסערה הגדולה, אך מה אעשה, ויל-
דה קטנה אנוכי."

כך ישבה וחשבה ולפתע גמלה החלטה
בליבה: לבשה חנה'לה את שמלת-השבת
שלה, ועליה עטתה סודר צמר עבה, נטלה
את הפנס האדום ויצאה את הבית. ובחוץ
משתוללת הרוח והגשם מכה בעוז והברק
מאיר באור מסמא, אך חנה'לה אינה נב-
הלת ויוצאת אל המסילה.

וכך ניצבת היא במטר הסוחף והקר
ליד מסילת הברזל ומאירה בפנסה האדום
— פעם, פעמים, שלוש...

והנה נשמע קול זועף: "ילדה! כבי את הפנס, והסתלקי מיד!" הביטה
חנה'לה סביבה וראתה את איש הג"א האיום והנורא ניצב למולה בפנים כעוסות.
חנה'לה לא נבהלה וקראה אליו: "סור מפה איש-ההג"א! עלי להציל את
רכבת-האוויר הגדולה!" והמשיכה לאותה בפנסה האדום.

ורק למחרת, כשקראה בעיתון כי רכבת-האוויר החשובה, נחתה בשלום,
ידעה חנה'לה כי הצליחה, וחשבה בליבה: "עשיתי מעשה טוב".

למיכל, אביגיל, בת-שבע

אדוניה, מנדיל, תמר,

אבשלום, אמנון, שלמה,

יואב, מעכה, עמרי, זימרי,

וכל החברה בציקלג

אל תדאגו

**אני
חי
וקיים!**

דוד מלך ישראל

מ.א. ק/0741
ד.צ. י"ב/12

ג.ב.

בנות, התכוננה להפתעה:
אני מביא כמה מאות ערלות-
פלישתים.

העולם הזה

למחרת הפסקת האש